

Kansilehti

Urheilu Kiinan politiikan välineenä

Pekingin ja Tokion olympiaprojektit Kiinan lehdistössä

Juho Ranta

Pro gradu -tutkielma

Jyväskylän yliopisto

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos

Politiikan opintosuunta

Tammikuu 2021

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Tekijä Juho Ranta	
Työn nimi Urheilu Kiinan politiikan välineenä -Miten Pekingin ja Tokion olympiaprojekteista kirjoitetaan Kiinan lehdissä?	
Oppiaine Politiikan opintosuunta	Työn tyyppi Pro gradu -tutkielma
Aika Tammikuu 2021	Sivumäärä 65
Ohjaaja Pekka Korhonen	
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Tässä tutkimuksessa tarkastellaan englanninkielisten kiinalaislehtien Global Timesin ja People's Dailyn uutisartikkeleita, jotka ovat ilmestyneet ennen Pekingin 2022 talviolympialaisia ja Tokion 2020 kesäolympialaisia. Tutkimus selvittää ja vertailee, millaisia identifikaatioita ja narratiiveja kiinalaismediassa rakennetaan kahden eri aasialaisvaltion suurhankkeeseen liittyen. Tutkimuskysymyksinä ovat: Miten kiinalaiset kirjoittavat Pekingin talviolympialaisista ja miten Tokion kesäolympialaisista? Mihin halutaan identifioitua ja miten identifioidaan muita?</p> <p>Analyysi rakentuu etsimällä aineistosta toistuvia teemoja ja tarinarakenteita. Niiden avulla tutkimuksessa haetaan vastauksia siihen, millaisia tarinoita olympialaisten järjestämisestä ja isäntämaista kerrotaan. Olympialaiset ovat suurtahtuma, joka tarjoaa myös järjestävälle maalle paikan kansainvälisen huomion keskipisteessä. Onnistunut olympiaisännöisyys voi tuoda esimerkiksi lisää investointeja ja turisteja isäntäkaupunkiin. Täten myös Peking ja Kiina haluavat näyttää osaamistaan ja kyvykkyytään maailmalle. Kisaisännöisyys on keino saada kansainvälistä tunnustusta. Samaan aikaan Tokion kisat antavat mahdollisuuden selvittää, kuinka Kiina suhtautuu ulkomaiseen olympiaprojektiin ja valtioon.</p> <p>Tutkimustuloksista voi havaita, että Kiina rakentaa Pekingin olympiaisännöyden kautta nationalistista identifikaatiota itsestään. Retoriikka on epideiktis-deliberatiivista, keskittyen nykyhetkeen ja kisaprojektin valmistelujen onnistumisiin. Tokion kisahankkeen retoriikassa korostuvat ongelmia painottava forensinen oikeuspuhe ja diplomaattinen neutraalius. Toisaalta myös ystävällinen narratiivi on nähtävissä pakoitellen. Japanista piirtyy luotettavan, yhteistökykyisen kollegan identifikaatio, jolla on toisaalta opittavaa dynaamisesta Kiinasta.</p>	
Asiasanat: kiina, olympialaiset, politiikka, media, urheilu	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

Taulukot

TAULUKKO 1 Taulukko 1. Talviolympialaisten televisointi vuosina 1956-2018
..... **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**7

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	AIKAISEMPI TUTKIMUS.....	7
2.1	Taustaa: Miracle on Ice – Lake Placid 1980	13
3	IDENTIFIKAATION KÄSITTEESTÄ	15
4	MEDIA JA MODERNI URHEILU.....	20
5	OLYMPIALIIKKEEN HISTORIAA	23
6	KIINAN KANSALLINEN TALVIURHEILUOHJELMA.....	26
7	MENETELMÄ JA AINEISTO	31
7.1	Narratiivinen analyysi.....	31
7.2	Tutkimusaineisto.....	33
8	TULOKSET	35
8.1	Miten kiinalaiset lehdet kirjoittavat Pekingin 2022 talviolympialaisista/niiden järjestelyistä?	35
8.2	Miten kiinalaiset lehdet kirjoittavat Tokion 2020 kesäolympialaisista/ niiden järjestelyistä?.....	47
9	POHDINTA.....	59

1 JOHDANTO

Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastelen talviolympiakisojen merkitystä Kiinan politiikassa. Kiinalla on pyrkimyksiä luoda urheilun avulla positiivista imagoa oman kansan ja etenkin ulkomaavaltioiden suuntaan. Aihepiiri on kiinnostanut minua pitkään, koska etenkin arvokisatasolla urheilu ja politiikka sekoittuvat usein varsin näkyvästi keskenään. Gradussani aion keskittyä vain olympialaisiin, sillä se on urheilumaailman merkittävimpiä ja suurimpia tapahtumia. Maailmanlaajuinen yleisö ja suuret rahat aiheuttavatkin monenlaista politikointia urheilun varjolla. Usein kuulee julkisuudessa ja etenkin urheiluväen keskuudessa sanottavan, ettei urheilua ja politiikkaa saa sekoittaa, mutta todellisuudessa sekoittumista tapahtuu mitä moninaisimmilla tavoilla.

Aineiston analyysimenetelmänä olen päättänyt käyttää narratiivianalyysiä. Aineistona on lehtijuttuja sekä Pekingin että Tokion olympialaisiin liittyen. Poimin aineistosta artikkeleita, jotka koskevat tavalla tai toisella näiden kisojen järjestelyjä ja kisoihin valmistautumista. Tutkin sitä, eroaako raportoinnin sävy toisistaan, kun kyseessä on omat tai vieraan ja suorastaan kilpailevan vallan kisat. Narratiivianalyysin avulla tarkastelen sitä, missä valossa tapahtumat esitetään kahdessa eri lehdessä, jotka molemmat ovat Kiinan valtionjohdon ohjauksessa. Lehdet ovat nimeltään People's Daily ja Global Times. Erityisesti pyrin selvittämään, minkälaisia identifikaatioita uutisjutuissa ilmenee.

Toisin kuin länsimaissa tiedonvälitys ei Kiinassa ole vapaata, vaan on käytännössä tiukasti keskusvallan ohjauksessa. Internet on myös sensuurin vallassa. Lehdistönvapauden puutteen vuoksi onkin kiinnostavaa tehdä narratiivianalyysiä uutisoinnista, koska siitä on nähtävissä Kiinan valtionjohdon poliittinen linja käytännössä suoraan. Nousevana suurvaltana Kiina myös käyttää kaikki keinot kansainvälisen asemansa vahvistamiseen. Urheilussa menestyminen voidaan lukea suurvaltapolitiikassa ns. pehmeän vallan käytöksi. Varsinainen sotiminen on vaarallista ja kallista, joten tilalle tarvitaan urheilun kaltainen harmittomampi kamppailun muoto. Vuoden 2008 olympialaiset olivat Kiinalle yksi tekijä viime vuosikymmenten nousussa merkittäväksi toimijaksi maailmalla. Kisat antoivat Kiinalle sen kaipaamaa kansainvälistä tunnustusta. (Grix 2013, 18) Urheilu on pehmeän vallan strategiana tärkeä. Erityisesti olympiakisat ovat isäntämaille tärkeä väline imagon parantamiseen, antaen oman osaamisensa näyteikkunana toimimiseen ja esimerkiksi turistien houkuttelemiseen. Tähän liittyy myös kaupankäynnin edistämistä ja kansallisen itsetunnon kohotusta. Nämä osatekijät muodostava "feel-good factorin", jota Kiinakin tavoittelee. (Grix 2013, 17) Erityisesti talviurheilun nostaminen uudelle tasolle on ollut Kiinassa vahvasti Pekingin 2022 kisojen ansiota. Kotiyleisön edessä on toivottavaa menestyä ja talviurheilun teollisuudenalaa, tietotaitoa ja urheilijoita kehitetään täyttää päätä. Myös suomalaiset ovat hyötynneet tästä projektista tarjotessaan valmennusosaamista ja harjoitteluolosuhteita kiinalaisten käyttöön. (ks. talviurheiluohjelma) Viime kädessä hyvän imagon ja kisoissa menestymisen toivotaan tuovan poliittista ja taloudellista hyötyä Kiinalle.

Huippu-urheilun poliittisuutta on mielestäni suhteellisen vähän tutkittu akateemisesti. Sen vuoksi näen tärkeäksi tämän tutkimustyön tekemisen ja toivon tuovani joltain uutta näkökulmaa aiheen pariin. Olympiakisat ovat tärkeitä myös suurvalloille ja uskon tutkimusasetelmani olevan mielenkiintoinen. Urheilu pystyy toisaalta yhdistämään kansoja ja saa valtiot kilpailemaan rauhanomaisesti. Toisaalta etenkin olympialaiset ovat niin merkittävä tapahtuma maailmassa, että se saa aikaan monenlaisia lieveilmiöitä. Tässä tutkimuksessa keskityn Kiinan ja Japanin väliseen "kilpailuun" olympiakisojen järjestäjinä. Yleensäkin maailmassa valtiot ovat usein systemaattisesti rakentaneet kansainvälistä imagoaan urheilumenestyksen varaan, mutta tärkeässä

roolissa on ollut myös oman kansan yhtenäisyyden säilyttäminen ja kokoaminen. Kisaisännyydet ovat oiva keino osoittaa omalle kansalle ja muulle maailmalle valtion kehityksen ja kyvykkyyden taso. Samaan aikaan urheilua voidaan käyttää yhdistävänä voimana, mutta sen avulla voidaan myös luoda erillisyyttä ja vastakkainasettelua. Uutisilla on siksi aina poliittinen päämäärä ja narratiivianalyysin avulla haen selvyyttä siihen, miten Kiinan valtio haluaa viestiä tässä tapauksessa. Vuoden 2008 olympialaiset olivat Kiinalle yksi tekijä viime vuosikymmenten nousua merkittäväksi toimijaksi maailmalla. Kisat antoivat Kiinalle sen kaipaamaa kansainvälistä tunnustusta. (Grix 2013, 18)

Aihe on merkityksellinen erityisesti siksi, että tämä tutkimusote on nähdäkseni hyvä lisä tieteelliseen keskusteluun urheilupolitiikasta ja Itä-Aasian politiikastakin, ja henkilökohtaisesti itseäni kiinnostava. Aiempi tutkimus on keskittynyt lähinnä tulosurheilun ja kisatapahtumien ympärille. Tällä tutkimuksella pyrin siis tuomaan tutkimuskenttään jotain uutta. Yhteiskunnallisen käytön kannalta urheilun tunnustaminen yhdeksi politiikan ja mielikuvallisen vallankäytön muodoksi luo puitteita tämänkaltaiselle tutkimukselle.

Tutkimuskysymyksinä ovat:

- Miten kiinalaiset kirjoittavat Pekingin talviolympialaista ja miten Tokion kesäolympialaisista?
- Mihin halutaan identifioitua ja miten identifioidaan muita?

2 AIKAISEMPI TUTKIMUS

Urheilun suur tapahtumien, median ja identiteettien yhteyttä on tutkittu myös erityisesti Brittein saarilla. Tutkimukset ovat painottuneet enimmäkseen jalkapallon ympärille. Roger Levermoren ja Adrian Buddin ”Sport and International Relations - an emerging relationship (2004) on tästä hyvä esimerkki. Teoksessa tutkitaan sitä, kuinka ammattilaisurheilun laajentuminen kansainväliseksi on vaikuttanut massamedioiden kautta kansainväliseen politiikkaan. Lisäksi Alan Tomlinsonin ja Christopher Youngin teos *National Identity and Global Sports Events* (2006) käsitteli olympialaisten ja jalkapallon MM-kisojen merkitystä osana globalisaatiota sekä näiden megatapahtumien merkitystä isäntämaiden identiteettipolitiikan välineenä. Kirjassa pohditaan esimerkiksi urheilutapahtumien muuttumista mediatapahtumiksi ja sitä kautta niiden poliittisen ja kulttuurisen painoarvon lisääntymistä.

Urheilun globalisoituminen on huippu-urheilussa arkipäivää. George H. Sage (2016) tutki sitä, kuinka organisaatiot, yritykset, media ja politiikka muuttavat urheilua. Teoksessa käsiteltiin ilmiötä laajasti. Kyse ei suinkaan ole pelkästään kilpailusta ja tuloksista, vaan urheilun globalisoituminen käsittää urheilun kaupallistumisen, siihen liittyvät suuret rahavirrat, medianäkyvyyden, politikoinnin ja esimerkiksi urheilijoiden vapaan liikkuvuuden maasta toiseen. Olympialaiset sekä jalkapallon MM-kilpailut ovat tämän globalisaatiokehityksen kruununjalokiviä. Myös kisojen järjestämiseen liittyy paljon politiikkaa alkaen siitä, mitkä valtiot saavat kilpailut järjestettäväkseen. Olympialaiset ovat 2000-luvulta alkaen nousseet globaaliksi mediatapahtumaksi, sillä

kisat televisioidaan kaikkiin maailman valtioihin (IOC, 2020). Urheilua voidaankin pitää hyvin merkittävänä vapaa-ajan ja viihdeteollisuuden muotona. Huippu-urheilu ei ole enää pitkiin aikoihin edustanut sitä, millaisena urheilu esiintyy olympialaisten alkuperäisenä ihanteena; amatöörien välisenä jalona kilvoitteluna, jossa rahalla ei ole merkitystä. Urheilu osana viihdeteollisuutta tarkoittaa, että raha ja televisiointi nimenomaan vaikuttavat kaikkeen. Samaan aikaan väite siitä, etteivät urheilu ja politiikka kuulu yhteen joutuu samaisen globalisaatiokehityksen myötä hyvin kyseenalaiseksi. Arvokisojen suuri huomioarvo houkuttaa helposti politikointiin.

Riordan ja Krüger (1999) tutkivat teoksessaan kansainvälisen politiikan ilmentymistä urheilussa 1900-luvulla. Urheilun kansainvälistyminen kiihtyi ensimmäisen maailmansodan jälkeen, kun taas urheilun poliittisuus otti merkittävän askeleen toisen maailmansodan jälkeen. Kylmä sota vaikutti paljon politisoitumiskehitykseen, kun kommunismi ja kapitalismi - itä ja länsi - taistelivat hegemoniasta. Riordan ja Krüger kirjoittavatkin mielenkiintoisesti mm. kommunismin ja fasismin vaikutuksesta urheiluun. Kylmän sodan tilanteeseen verrattuna nykypäivän Kiinan sosialistinen ideologia ei mielestäni juuri näy sen vaikutuspyrkimyksissä talouden tai urheilun piirissä, vaan kyse on suuremmin suurvaltapolitiikasta.

Kylmän sodan asetelma on kuitenkin osittain palannut kansainväliseen politiikkaan 2010-luvulla ja urheilun poliittisuus on mielestäni jälleen lisääntynyt. Kehitys on näkynyt esimerkiksi suurvaltojen imagokamppailuna kisojen järjestämisen ja mitalitaulukoiden osalta. Myös rotusorron vastainen taistelu, Black Lives Matter -liike ja kriittisyys arvokilpailujen myöntämisessä diktatuurivaltioille tai ainakin sellaisiksi nimeytyille ovat nousseet otsikoihin. Tietoisuus urheilun megatapahtumien voimasta ja politiikan läsnäolosta niissä on vielä entisestäänkin lisääntynyt.

S.J. Jacksonin tutkimusartikkelissa (2013) on pohdittu urheilun ja diplomatian suhdetta. Tarkastelun kohteena esiintyi mm. kansallisvaltioiden, erilaisten instituutioiden ja monikansallisten yhtiöiden välinen vuorovaikutus diplomatian prosesseissa. Artikkelikieli myös analysoi urheilun organisaatioita, tapahtumia ja urheiluun liittyvää teollisuutta. Käsitteenä nousee esiin "corporate diplomacy", joka liittyy nimenomaan glo-

balisaation keskinäisriippuvuuksiin. Toisin sanoen huippu-urheilu on organisaatioiden, tapahtumien ja teollisuuden muodostama kansainvälisen diplomatian muoto. Se on Jacksonin mukaan ottamassa perinteisen valtiodiplomatian roolia, ainakin jossain määrin.

Kiina on järjestänyt jo kertaalleen kesäolympialaiset vuonna 2008. Teoksessa "Owning the Olympics: Narratives of the New China" (2008) Monroe Price & Daniel Dayan nostavat esiin sen, että 2000-luvun loppupuolella median ilmatilaa eivät hallinneet enää pelkästään TV-yhtiöt. Sähköisen ja langattoman tiedonvälityksen kehitys ja Facebookin sekä YouTuben kaltaiset uudet sosiaalisen median alustat ovat nousseet tärkeään asemaan. Samaan aikaan Kiina pyrki olympialaisten kautta määrittelemään itsensä uudelleen. Se halusi kontrolloida narratiivia, jonka kautta kisat maailmalle esitettiin. Tähän liittyi Uuden Kiinan mielikuvan lanseeraus; maailman johtava valtio tekniikan, talouden ja ympäristön aloilla, sekä maan parantuva ihmisoikeustilanne. Samaan aikaan vaihtoehtoiset narratiivit pääsivät yhä paremmin läpi uusien viestintätäratkaisujen myötä. Virallista narratiivia oli täten vaikeampi kontrolloida. Tähän pro gradu -työhöni tämä Pricen ja Dayanin teos vertautuu mielenkiintoisesti, koska sen kautta voi tutkia mahdollisia eroja edellisten kiinalaisolympialaisten aikaan ja narratiiveihin.

Aihepiiriin liittyvää aiempaa tutkimusta ovat myös Matti Purasen vuonna 2014 valmistunut pro gradu -työ "Kohti harmonista maailmaa: ulkopoliittinen retoriikka People's Daily Online -internetjulkaisussa syksyllä 2012" sekä YLE:n urheilutoimittaja Laura Arffmanin pro gradu -työ "Urheilu nationalismin välittäjänä; Yleisurheilun MM-kisat 2015 kiinalaisten sanomalehtien silmin - miten kansallisen identifioitumisen rooli näkyi uutisoinnissa".

Molemmat pro gradu -työt on tehty Jyväskylän yliopistossa. Arffmanin kantavia teemoja ovat kansakuntaisuuden erityispiirteet Kiinassa, sekä nationalismi ja urheilun käyttö politiikan välineenä. Erityisen kiinnostavaa oli historian läpikäyminen sekä Pekingin että Hong Kongin näkökulmista. Se fakta, että Hong Kong on entinen brittien siirtomaa, tuo hyvän sävyyksen ja uutta ulottuvuutta aiheeseen.

Puranen tutki omassa gradussaan Kiinan ulkopolitiikan retoriikkaa ja suurvaltasuh- teita hyvinkin mielenkiintoisella tavalla. Tässä tutkimuksessa puidaan Kiinan roolia maailmanpolitiikassa ja Kiinan kansainvälisen painoarvon lisääntymistä. Toisaalta Kiina antaa kuvan itsestään hyvántahtoisena jättiläisenä ja vaihtoehtona länsimaiden hegemonialle. Toisaalta Kiinan retoriikka etenkin Japania kohtaan voi olla hyvinkin sotaisaa eikä se katso itsenäisyyteen pyrkiviä vähemmistöjä tai toisinajattelijoita hy- vällä. Tämä retorinen vaihtelu on varsin mielenkiintoista. Purasen mukaan Japanin ja Kiinan suhteissa on ollut kitkaa esimerkiksi turvallisuuteen ja talouteen liittyen, mutta rasitteena ovat olleet myös historiaan liittyvät tulkintaerot. Kiinan ja Japanin välisissä suhteissa juuri historialla politikointi on ollut usein pöydällä. (Puranen 2014, 17)

Urheilun rooli kansainvälisen maailman rakentamisessa

Urheilu maailmanlaajuisena ja tunteita herättävänä ilmiönä puhuttelee ihmisiä ja kan- sakuntia, erityisesti suuret ja laajasti seuratut tapahtumat, kuten olympialaiset tai jal- kapallo. Media raportoi kilpailutapahtumat usein reaaliajassa ja sillä on suuri rooli tiettyjen kansainvälisten rakenteiden ylläpidossa ja esimerkiksi kansallisten identi- teettien rakentajana. (Levermore & Budd 2004, 16) Kirjan mukaan juuri media vahvis- taa valtioiden vastakkainasettelua, joka etenkin urheilun yhteydessä on usein nolla- summapeliä, eli urheilussa on joko voittaja tai häviö. Urheilun yhdistävät tekijät, ku- ten yhteisiin sääntöihin sitoutuminen ja tuomarien auktoriteetin hyväksyminen jäte- tään raportoinnissa usein pimentoon. (Philips-Davison Levermore & Buddin mukaan 2004, 19)

Voisin ajatella niinkin, että urheilussa myös häviö voi hyötyä pelin tuloksesta. Hä- viö voi opettaa ja antaa tietoa vastustajasta ja omista heikkouksista. Oikein käytettynä tappiosta saatu palaute ohjaa hävinnyttä osapuolta jatkossa parempiin tuloksiin. Tämä puoli ei kuitenkaan ole mediassa kovin kovassa kurssissa, koska se ei ole myy- vää journalismia. Klikkauksia ja niiden mukanaan tuomia mainetta ja tuloja pitää saada, ja siihen sopii mustavalkoisuus ja vastakkainasettelu kaikkein parhaiten.

Alkusanoissa kirjassa todetaan, että urheilu on tärkeä, mutta aliarvostettu osa kan- sainvälistä diplomatiaa ja kansainvälisiä suhteita (Levermore & Budd 2004, 1). Ottaen

huomioon urheilun merkityksellisyyden hyvin laajoille ihmismassoille ja urheilun globaalin luonteen, on sitä tutkittu hyvin vähän kansainvälisten suhteiden näkökulmasta. Vapaasti suomennettuna kirjoittajat väittävät, että edelleen esiintyy akateemisissa piireissä sellaista ajattelua, että urheilu on mieletön harraste, joka ei sisällä mitään mielenkiintoisia kysymyksiä tai ongelmia yhteiskunnalle tai tutkijoille. (Levermore & Budd 2004, 1) Tämä voisi juontaa juurensa osittain siihen, ettei akateemisissa piireistä keskimäärin löydy kovin liikunta- tai urheiluorientoitunutta väkeä. Enemmän intellektuelleja voi kiinnostaa filosofinen pohdiskelu, käsitteellisten ongelmien ratkaiseminen ja teoreettinen ajattelu. Kuitenkin McClancyn mukaan urheilu on keskeinen aktiviteetti yhteiskunnissa kautta maailman ja se oikeuttaa sen yhtä systemaattisen tutkimuksen kohteeksi kuin talouden ja politiikankin (McClancy 1996, 2). Urheilu on kuitenkin käytännönläheistä toimintaa, johon sisältyy kilpailu ja fyysinen ponnistelu. Voisi ajatella, että akateeminen maailma on lähtökohtaisesti melko kaukana urheilumaailmasta. MacClancyn mukaan urheilu ei ole vain erittäin suosittu harraste, joka koskee miljoonia ihmisiä, vaan myös suuri bisnes ja areena poliittisille kiistoille. Urheilu on myös väylä etnisyyden korostamiseen tai moraalisen rappeutumisen mielikuvien rakentamiseen. (MacClancy 1, 1996) Lisäksi urheilun taloudellinen merkitys on hyvin merkittävä. Nämä seikat korostuvat luonnollisesti erityisesti olympialaisissa. Kansainvälinen urheilu onkin olennainen osa globalisaatiota. Levermoren & Buddin mukaan urheilu tulisikin nähdä osana muutosta, jossa kansainvälisistä suhteista siirrytään monimutkaisiin keskinäisriippuvuuksiin ja maailmanlaajuisiin hallintojärjestelmiin eli nimenomaan globalisaatioon. (Levermore & Budd 2004, takakansi). Urheilu ja sen suurtaapahtumat eivät ole mikään yhteiskunnan ulkopuolinen ilmiö. MacClancyn mukaan esimerkiksi pöytätennistä on käytetty Yhdysvaltain ja Kiinan välisessä diplomatiassa jo Nixonin kaudella. (MacClancy 2, 1996)

Huippu-urheilu on eräänlainen rauhanomaisen sodankäynnin muoto, jossa kansalliset valtiot selvittelevät välejänsä, tekevät eroja toisiinsa nähden sekä rakentavat kansallisia identifikaatioita. Samaan aikaan urheilu voi myös yhdistää eri taustoista tulevia ihmisiä ja toimia rauhantekijänä. (Budd & Levermore 2004, 16-17) Urheilukisat voivat toi-

mia hyvänä syynä esimerkiksi Koreoiden edustamiseen saman lipun alla, kuten vuoden 2018 talviolympialaisissa. Urheilu toisaalta siis pitää yllä erillisyyttä ja kilpailua kansallisvaltioiden kesken, mutta toisaalta urheilu myös yhdistää kansoja ja pelaajia.

Kuten aiemmin kirjoitin, medially on tärkeä rooli kansanvaltioiden erillisdiskurssissa, jota ylläpidetään etenkin median raportoinnissa. (Levermore & Budd 2004, 18-19) Media välittää tietoa kuluttajille, mutta se välittää sellaista tietoa, joka ihmisiä kiinnostaa ja herättää mielenkiinnon. Etenkin ns. iltapäivälehdissä on tapana keskittyä kärjistyneeseen ja mustavalkoiseen, joskus hieman harhaanjohtavaan uutisointiin. Sen avulla pyritään saamaan lehtiä kaupaksi. Voisin sanoa, että ensisijaisesti kyseiset lehdet eivät niinkään välitä tietoa, vaan ne myyvät emootioita herättävää viihdettä. Iltapäivälehdistä tuttu shokkiuutisointi, eli ns. klikkijournalismi on mielestäni jossain määrin löytänyt tiensä myös arvostetumpiin uutislähteisiin. Suomessa esimerkiksi YLE on havaintojeni perusteella toisinaan lipsunut tähän samaan klikkiotsikkointien maailmaan. Vastakkainasettelu, kamppailu "meidän ja heidän" välillä herättää ihmisissä tunteita ja niillä myydään lehtiä. Näin lehdistö vahvistaa etenkin urheilussa valtioiden välisiä stereotyyppioita ja kansallisvaltioiden välisiä henkisiä raja-aitoja. (Levermore & Budd 2004, 18)

Kansallisvaltioiden merkitys ei ole siis kadonnut mihinkään, vaikka menneiden vuosikymmenten globalisaatiokeskustelussa olisi voinut luulla päinvastaista. Urheilussa tämä tulee ilmi ehkä kaikkein selvimmin. Levermore ja Budd toteavatkin osuvasti, että tarvitaan vain maajoukkue kentälle laulamaan kansallishymniä ja tekemään maaleja, niin miljoonat erilaiset ihmiset yhdistyvät yhdeksi kansaksi. Urheilu on vastakkainasettelua, tosin kohtuullisen sivistynyttä sellaista, valtioiden välillä. Media mielellään tuo esiin ja korostaa kansallisia luonteenpiirteitä sekä stereotyyppioita. Maajoukkueet ovat median raportoinnissa "territorion peilejä" (Levermore & Budd 2004, 29). Käytännössä toki urheilu voi yhdistää myös eri kansallisuuksia saman aatteen alle, kuten ylevästi monet ajattelevatkin. Eri lajit yhdistävät samanhenkisiä ihmisiä ja suurtahtumat luovat kollektiivisen urheilujuhlan, jossa monesti osataan arvostaa myös vastapuolen kilpailijoita. Tällainen huomioiminen kertoo myös lajikulttuurin tasosta

positiivisessa mielessä, mutta vaatii valveutuneempaa ja korkeampitasoista journalismia, joka pureutuu syvemmälle itse tapahtumaan, eikä vain emootioita nostattaviin kamppailuihin.

Toisaalta kuitenkin reilu peli tai urheilun yhdistävät voimat eivät myöskään aina istu perimmäiseen ideaan, joka urheilussa on, eli kilpailemiseen. Etenkin huipputasolla ollaan valmiita harmaalle alueelle sääntöjen noudattamisen ja esimerkiksi piristeiden suhteen. Kovimmalla tasolla rahalliset panokset ja mainehyödyt ovat suuria ja huijulle päässeet urheilijat tekevät kaikkensa ollakseen muita parempia.

Kaikki tämä edesauttaa draaman kehittymistä, erillisyyttä ja vastakkainasettelua. Usein mentaliteetti urheilussa tuntuukin olevan, että se mikä ei ole erikseen kiellettyä, on sallittua. Mielestäni urheilu pitäisi nähdä ennen kaikkea viihdeteollisuuden muotona, jotta siihen osattaisiin suhtautua oikein. Media raportoi urheilusta pelin hengen mukaisesti. Kamppailusta syntyvä jännite kiehtoo ihmisiä ja saa seuraamaan urheilua. Yhteistyössä ja harmoniassa ei samanlaista jännitettä ole.

2.1 Taustaa: Miracle on Ice – Lake Placid 1980

Kylmän sodan aikaan suurvaltojen urheilusodankäynti kävi kuumimmillaan. Vastakkain olivat erityisesti kapitalistinen Yhdysvallat ja sosialistinen Neuvostoliitto. Kamppailua käytiin ennen kaikkea erilaisten ideologioiden ja yhteiskuntajärjestysten kesken. Näiden kahden suurvallan leiriin olivat enemmän tai vähemmän liittyneet myös muut maat. USA:n liittolaisia olivat Länsi-Euroopan markkinatalousmaat, Kanada, Australia sekä Japani. Neuvostoliitto puolestaan hallitsi erityisesti itäistä Eurooppaa ja suuria osia Aasiasta. Suomi oli virallisesti puolueeton vyöhyke idän ja lännen välissä. Vuoden 1980 talviolympialaisissa pelattiin USA:n ja Neuvostoliiton välinen jääkiekko-ottelu, jonka symboliarvo kohosi arvaamattoman suureksi ja tapahtuma jäi pysyvästi historiankirjoihin (History.com, 2009).

Neuvostoliitto oli 1970- ja 80-luvuilla jääkiekon lähes ylivoimainen hallitsija kansainvälisesti. Joukkueen lempinimi Punakone kuvasti Neuvostoliiton ”koneistoa”, joka jauhoi vastustajat jään rakoon lähes tilanteessa kuin tilanteessa. Vuonna 1980 Lake

Placidissa Yhdysvalloilla oli kuitenkin kotikenttäetu, vaikka senkään ei ennakkoon pitänyt estää Neuvostoliittoa voittamasta. Täysi katsomo sai kuitenkin USA:n joukkueen hurmostilaan ja viimeiset neljä olympiakultaa kahminut Neuvostoliitto hävisi ylittäen 4-3. (History.com, 2009)

Tässä tapauksessa peli oli enemmän kuin pelkkä jääkiekko-ottelu. Vaikka kyseessä olikin vasta puolivälierä, voittoa juhlittiin kuin maailmanmestaruutta, koska symboliarvo oli niin merkittävä. Tuloksen merkitystä korostaa juuri tuon aikainen maailmanpoliittinen asetelma ja se, ettei jääkiekon ammattilaistuminen ollut päässyt vielä alkua pidemmälle. Tämän takia tasoero näiden joukkueiden välillä oli ennakkoon selvä. Neuvostoliiton pelaajat olivat täyspäiväisiä ammattilaisia, ns. valtiourheilijoita, kun taas Yhdysvaltain joukkue koostui pelkästään amatööripelaajista. Neuvostoliiton pelaajat käytännössä asuivat harjoituskeskuksissa noin 11 kuukautta vuodesta ja valtion eri virastot maksoivat heidän palkkansa (Itkonen Hannu, 2019, luentomuistiinpanot luentosarjalta Liikunnan ja terveyden kulttuurihistoria). Yhdysvalloissa tällaista järjestelmää ei ollut. Siihen nähden *Miracle on Ice*, ”ihme jäällä”, ei ole liioittelua lopputuloksesta puhuttaessa. Voisi sanoa, että kyseessä oli todellinen hengen voitto materiasta. Tulos kuvasti kapitalistisen järjestelmän voittoa sosialistisesta, vapaan maailman voittoa diktatuurista ja niin edelleen. Pelin merkitys suurvaltapolitiikassa on klassinen esimerkki urheilun roolista imagonrakennuksessa ja osana suurvaltojen hegemoniakamppailua.

Kylmän sodan asetelma maailmanpolitiikassa ja urheilussa loppui Neuvostoliiton romahtamiseen vuonna 1991. Ideologinen kamppailu päättyi ainakin periaatteessa, sillä Yhdysvaltain lisäksi nykyään myös Venäjä ja Kiina ovat käytännössä markkinatalousmaita. Esimerkiksi Matti Purasen mukaan tämänhetkinen länsimaiden johtama kansainvälinen järjestelmä ei ole enää syvässä ristiriidassa Kiinan tavoitteiden kanssa. Kiina ei ulkopoliittisessa retoriikassaan enää esimerkiksi korosta sosialismia, vaan pyrkii paremminkin liberalisoimaan talouttaan entistä markkinapainotteisemmaksi ja identifioitumaan globalisaation edistäjäksi. (Puranen 2014, 80).

3 IDENTIFIKAATION KÄSITTEESTÄ

Identifikaatio, samaistaminen, on Kenneth Burken ajattelussa se keskeinen prosessi, jonka avulla toimija pyrkii vakuuttamaan yleisönsä. Sosiaalinen järjestys syntyy ja sitä pidetään yllä identifikaation kautta. (Palonen & Summa, 1996, 57)

Identifikaatio viittaa käsitteenä ihmisen tai ihmisryhmän samaistumiseen keskenään ja eron tekemiseen ”meihin ja toisiin”. Kansallinen identiteetti on tärkeä yhteenkuuluvuuden tunteen ylläpitäjä kansakunnan sisällä. Se on kuin liima, joka pitää osaltaan valtiota koossa. Se toimii myös urheilun piirissä, vaikuttaen myös urheilun seuraajiin eli kuluttajiin, ei vain sen toimijoihin. ”Identifioitumista voi urheilussa kokea nationalismiin lisäksi muun muassa joukkueeseen, etniseen ryhmään, urheilulajiin itseensä, lajiin tai vaikkapa seuraan. Kansallistunne tarjoaa identifikaatioille pohjan ja on edellä mainituista syistä ehkä helpoin samaistumisen kohde” (Arffman 2017, 25).

Identifikaatio on burkelaisittain retoriikan perusprosessi ja käsitteenä keskeisempi kuin klassisen retoriikan avainkäsite ”suostuttelu”. Retoriikka on olemukseltaan ei-harmonisten tilanteiden ilmiö; siinä on aina mukana vähintäänkin vaivihkaista puolueellisuutta tai valtapyrkimyksiä. (Palonen & Summa 1996, 56)

Burke argumentoi, että ”retoriikkaa on kaikessa, missä identifioituminen ja sen vastinpari, erottautuminen, esittäytyvät rinnakkain” (Palonen & Summa 1996, 56). Retorisuus on läsnä siellä, missä on mahdollisuus kilpaileviin identifiointeihin ja jaotteluihin. Identifikaatioretoriikalle on ominaista puhujan pyrkimys omien ja yleisön intressien samaistamiseen niin, että suostuttelevuus kävisi mahdolliseksi. Perusta yleisön

myötämielisyydelle luodaan puhujan ja yleisön keskinäiseen suhteeseen liittyvillä identifikaatioilla. (Palonen & Summa, 1996, 58)

Burken näkemyksen mukaan retorinen tehokkuus perustuu samoihin asioihin kuin propagandassa; jatkuvaan tietyn viestin toistoon ja vahvistamiseen sekä viestintävälineiden tekniseen tehoon. Sen sijaan puhetaito, vakuuttavuus tai argumentointi eivät ole hänen mukaansa yhtä olennaisia. Burken mielestä ”kaikenlainen joukkoon kuuluminen on pohjimmiltaan retorista, ja edellyttää samalla erottautumista jostain muusta. Toisin sanoen retoriset identifikaatiot ovat siis poliittisuutta puhtaimmillaan” (Palonen & Summa mukaan 1996, 59).

Kansakunnat rakentavat identifikaatioita myös urheilun kautta, monen muun kanavan ohella, koska se puhuttelee hyvin monenlaisia ihmisiä ja sen tarinoihin voi olla helppo samaistua. Olympialaiset ovat kansainvälisesti merkittävimmät urheilukilpailut, joissa mitataan niin yksittäisten urheilijoiden, maajoukkueiden kuin järjestäjämaiden kykyjä, sekä tehdään jaotteluita ”meihin ja muihin”. Olympialiikkeellä on enemmän jäseniä kuin Yhdistyneillä Kansakunnilla ja kisojen televisiointi on maailmanlaajuista. (McClancy, 12-13, 1996) Näin ollen sen voima on valtava. Urheilu synnyttää tunteita, tunteet vaikuttavat yleisöön ja synnyttävät tarinoita, joista media raportoi, ja joihin voi kokea samaistumista. Arffmanin (2017, 23) mukaan urheilua käytetään toisinaan kansallisen yhteneväisyyden vahvistamiseen, toisinaan maiden välisen erottautumisen tekemiseen. Yksilölajeissa tällaista massahurmokseen joskus yltävää median kirjoittelua ja kansallista vastakkainasettelua ei mielestäni esiinny niin usein. Tämä ilmiö johtuu mielestäni siitä, että yksilölajiin urheilija edustaa valtionsa ohella ennen kaikkea itseään, kun taas joukkueurheilija edustaa sekä valtiota että joukkuetta, mikä voimakkaammin tuo mukaan kilpailullisen identifikaatiota voimistavan ryhmäpsykologisen tilanteen. Joukkueurheilu on ryhmäidentiteettien kannalta helpommin dramatisoitavaa seurattavaa ja siihen on kollektiivisella tasolla helpompi samaistua. Osittain samantyyppisiä ajatuksia on havaittavissa myös Arffmanilla (2017, 24). Joukkueista pystyy rakentamaan myös helpommin erilaisia stereotyyppioita. Jalkapallon ar-

vokisoissa saa kuulla joka kerta, miten Saksa on konemainen, Brasilia iloinen sekä taitava, Italia puolustava ja tylsä. Jalkapallojoukkue on ikään kuin valtio pienoiskoossa kansainvälisissä peleissä.

Olympiaisännys ei samalla tavalla ole verrannollinen tulosurheiluun, mutta myös sen avulla pyritään identifioitumaan positiivisesti. Olympialaiset ovat useasti nostaneet järjestäjäkaupungin tai kokonaisen valtion uudelle tasolle. Esimerkkinä onnistuneista kisoista on pidetty Barcelonan 1992 kisoja. Nykyään kaupunki onkin yksi maailman suosituimmista turistikohdeista ja suurena tekijänä taustalla on ollut olympialaisten tuoma näkyvyys ja infrastruktuurin kehittyminen. Ei sovi unohtaa myös onnistuneiden kisojen merkitystä seudun tai valtion kollektiiviselle itsetunnolle. Positiivinen kierre ruokkii itse itseään monella tavalla. Nobuko Kobayashin artikkelissa (2019) oli mielestäni hyvin kiteytetty olympialaisten monisäikeisestä merkityksestä ja vaikutuksista:

”Olympic highlights are not necessarily all about achieving world records. They can be about discovering the friendly and charming side of the host country.” (Kobayashi, 2019)

Olympialaiset ovat toki urheilujuhla, mutta massiivisen kokonsa vuoksi kaikella muullakin sen ympärillä on huomattava merkitys, erityisesti isäntämaalle. Kyseessä on ennen kaikkea tapahtuma, joka kokoaa kansainvälisen huomion liki täydellisesti. Isäntämaan inhimillisen ja ystävällisen puolen näyttäminen luo myönteistä kuvaa koko maailmalle, jonka toivotaan heijastuvan takaisin esimerkiksi turismin ja investointien myötä.

Urheilu toimii identiteetin ilmaisuvälineenä ja auttaa osaltaan määrittämään moraalia ja poliittista yhteisöä. Ihmiset voivat erottautua muista ja tehdä luokitteluja urheilun kautta. Esimerkkinä McClancy mainitsee, että identifioituminen johonkin jalkapalloseuraan voi olla niin voimakasta, että ihmiset nimeävät lapsensa joukkueen avainpelaajien mukaan. (MacClancy 2, 1996) Urheilun avulla ei välttämättä ylläpidetä pelkästään jo olemassa olevaa sosiaalista identiteettiä, vaan sen avulla voi luoda täysin uudenkin identiteetin. (MacClancy 3, 1996) Tämä pätee luonnollisesti myös valtioiden identiteetin luomiseen.

Kansaa yhdistävää retoriikkaa tulee vastaan tietysti usein voiton hetkellä. Maajoukkueen tai yksittäisen urheilijan voittama mestaruus on koko maan yhteinen mestaruus, vaikka suurin osa kansasta ei ole tehnyt fyysisesti elettäkään mestaruuden hyväksi. Toki hengessä mukana eläminen ja kannustaminen siivittävät urheilijoita usein parempiin tuloksiin ja joskus hurmukseen saakka. Silloin kentällä päästään flow -tilaan ja kaikki onnistuu. Tässä mielessä yhteisesti voitettu mestaruus on perusteltu väite. Voittajiin on myös helppo ja mukava identifioitua. Olympiakisojen järjestämiseen liittyvä kansallistunteen kohottaminen on kansaa yhdistävä tekijä ja sen avulla kansakunnan eheys pystytään paremmin ylläpitämään. Kansan eheys tarkoittaa usein tiettyä harmoniaa, tyytyväisyyttä ja levottomuuksille altistavien tekijöiden vähenemistä yhteiskunnassa. Eheä ja yhtenäinen kansakunta on vahva kansakunta. Vahva kansakunta puolestaan luo muun muassa uskottavuutta kansainvälisesti. Se on esimerkiksi juuri Kiinalle tärkeä asia, kun maailmanherruudesta kamppaillaan.

Identiteetit kumpuavat minän muuttamisesta kertomuksiksi (Hall 2002, 251). Kansallinen identiteetti muodostuu kertomuksista, joita pidetään yllä ja vaalitaan. Mielestäni esimerkiksi suomalaiset identifioivat itsensä usein sisukkaiksi ja kestäviksi puurtajiksi, jotka raivaavat tiensä läpi harmaan kiven. Tähän liittyen erityisesti kestävyysjuoksu ja maastohiihto ovat luoneet kuvaa parhaiten. Kaupungistumisen ja elintason nousun myötä joukkuelajit ovat nousseet suosiossa ja identifikaation välineenä ohi kestävyyslajien. Jääkiekko ja jalkapallo ovat nykyään ne lajit, jotka etenkin uusi sukupolvi kokee omikseen. Voisi ajatella niin, ettei kaupungistuneessa yhteiskunnassa tarvitse enää samalla tavalla kestävyyttä tai sisua, kun elämä on helpompaa kuin maaseudulla aikoinaan. Nykyään iloisemmat, joukkovoimaa, yhteistyötä ja moniarvoisuutta korostavat lajit ovat niitä, joihin väestö keskimäärin identifioituu eli kokee omikseen. Se kuvastaa yhteiskunnan muutosta.

Kiina on traditionaalisesti identifioitunut tähän asti erityisesti pöytätenniksen ja voimistelun kaltaisiin lajeihin. Voimistelu kurinalaisena, mielen ja kehon hallintaa korostavana lajina kuvastaakin Kiinaa traditionaalisesti melko hyvin. Talviurheilusta on vaikea hakea siellä identifioitumisen kiinnikkeitä, koska varsinaista talviurheilukult-

tuuria ei maassa juuri ole. Kiinassa ei moni ole nähnyt elässään luntakaan, paitsi pohjoisen ja koillisen Kiinan sekä vuoristojen asukkaat. Siinä mielessä nykyinen talviurheilubuumin juurruttaminen ja talviurheilubisneksen luonti tyhjästä vaikuttavat väkinäiseltä projektilta kansallisesti ajatellen, mutta toki Kiinan kylmemmilläkin alueilla asuu kymmeniä miljoonia ihmisiä. Kiina haluaa tietenkin identifioitua suurvallaksi myös talviurheilun saralla, koska sen pääkilpailijat USA, Venäjä, Japani ja useat Euroopan maatkin ovat sellaisia jo mitalitaulukoiden perusteella. Tämä selittää tarpeen luoda uudenlaista kulttuuria ja identiteettiä valtiolle, taloudellista hyötyä unohtamatta.

4 MEDIA JA MODERNI URHEILU

Moderni urheilu on merkittävä poliittinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen voima. (Levermore & Budd, 2004, 90) Suuri osa tästä voimasta on peräisin joukkoviestimistä, joiden kautta urheilutapahtumat välittyvät koko maailmaan. Urheilun suur-
tapahtumia ei olisi nyky muodossaan ilman mediaa ja joukkoviestimiä. Erityisesti sähköisen tiedonkulun kehittyminen, internet ja televisio ovat kasvattaneet muun muassa olympialaisten medianäkyvyyttä ja tavoitavuutta huomattavasti. (Ks. taulukko 1) TV-sopimuksista saatavat tulot ja televisionäkyvyyden avulla sponsorisopimukset ovat kasvaneet mittaviksi. Sanomalehdilläkin on myös oma paikkansa tiedonvälityksessä yhä edelleen.

Joukkoviestimillä on aina ollut tärkeä rooli urheilun merkityksen ja näkyvyyden taustalla. Medialla on keskeinen asema erityisesti viimeisimmän tiedon levittäjänä, ihmismassojen näkökulmien muokkaajana ja muun muassa suorien urheilulähetysten tuomisessa ihmisten ulottuville. Nykyaikana urheilun ja median vuorovaikutus on erottamatonta. Molemmat hyötyvät toisistaan. Urheilu tarvitsee julkisuutta ja suuria yleisöjä, kun taas media tarvitsee urheilun tarjoamia uutisia ja elämyksiä välitettäväksi. (Gulam, 2016)

Massamedia tarkoittaa vuorovaikutteista kommunikaatiota laajemmassa mittakaavassa, tavoittaen suuret yleisömäärät. (Gulam, 2016) Media välittää erilaisia uutisia ja informaatiota suurelle yleisölle sähköisen ja printtimedian kautta. Radio ja televisio hallitsivat pitkään sähköisen median tilaa. 2000-luvulla internet on vallannut alaa ja

tiedonvälitys on alati nopeutunut. Tässä kehityksessä erityisesti printtimedia eli sanoma- ja aikakauslehdet ovat olleet kärsijän roolissa. Internet tarjoaa kuitenkin perinteisellekin medialle väylän julkaista sama sisältö online-muodossa. Media on epäilemättä houkutteleva väline vallanpitäjille, kun kuvaa omasta ja muista valtiosta esittään kansalle.

Urheilun kautta rakentuu vahva "valtioiden välinen maailmankuva", "inter-state worldview," jota media osaltaan vahvistaa. Tässä maailmankuvassa valtiot kilpailevat toisiaan vastaan, tekevät identiteettityötä ja jaotteluja meihin ja muihin. (Budd & Levermore 2004, 16-17) Media pitää yllä kansojen välistä vastakkainasettelua sen vuoksi, että se kiinnostaa ihmisiä. Urheilun idea perustuu kilvoitteluun eli vastakkainasetteluun ja kamppailuun. Kansojen vastakkainasettelulla ja ulkoisilla uhilla on rooli etenkin autoritääristen valtioiden hallintastrategioissa. Ulkoinen uhka tai kilpailija yhdistää kansaa ja kohottaa me-henkeä. Tämä puolestaan helpottaa kansaa pysymään uskollisina hallitsijoille. Median kautta kansaa voi ohjalla tehokkaasti, varsinkin jos media on valtion ohjauksessa, kuten Kiinassa.

Nykyisin talviolympialaiset ovat kasvaneet maailmanlaajuisiksi urheiluspektaakkeleiksi. Medianäkyvyys on myöskin noussut huimasti. Kun vielä vuonna 1980 Lake Placidin talviolympialaiset televisioitiin 40 eri maahan, niin 2010 mennessä talviolympiakisat näkyivät jo kaikissa maailman maissa (220). Lisäksi kisatapahtumia lähetettiin esimerkiksi Sotshin talviolympialaisista yhteensä 1300 tuntia. (Taulukko 1.) Myös internetin rooli kisatapahtumien levittämisessä on kasvanut hyvin merkittäväksi (Olympic Marketing Fact File, 2020).

Taulukko 1. Talviolympialaisten televisiointi vuosina 1956-2018 (Olympic Marketing Fact File, 2020)

Vuosi	Kisojen isäntä	Valtiot joihin kisat televisioitiin	Kisojen televisiolähetykset tunneissa
1956	Cortina d'Ampezzo, Italia	22	-
1960	Squaw Valley, Yhdysvallat	27	-
1964	Innsbruck, Itävalta	30	-
1968	Grenoble, Ranska	32	-
1972	Sapporo, Japani	41	-
1976	Innsbruck, Itävalta	38	-
1980	Lake Placid, Yhdysvallat	40	-
1984	Sarajevo, Jugoslavia	100	-
1988	Calgary, Kanada	64	-
1992	Albertville, Ranska	86	350
1994	Lillehammer, Norja	120	331
1998	Nagano, Japani	160	600
2002	Salt Lake City, Yhdysvallat	160	900
2006	Torino, Italia	Globaali	1000
2010	Vancouver, Kanada	Globaali	2700
2014	Sotši, Venäjä	Globaali	3100
2018	Pyeongchang, Etelä-Korea	Globaali	5600

5 OLYMPIALIIKKEEN HISTORIAA

Modernin ajan olympialaiset alkoivat vuonna 1896 Kreikasta. Olympialiikkeen isänä voidaan pitää ranskalaisparoni Pierre de Coubertinia (1863-1937). Hän uskoi, että nuorten ihmisten väliset urheilukilpailut voisivat olla keino kansainvälisen rauhan ja harmonian ylläpitämiseksi. Tämä idea on kehystänyt olympialaisten retoriikkaa ja ideologiaa koko sen historian ajan. Kisojen merkitys globalisaation kehittymiselle on kuitenkin jäänyt liian vähälle huomiolle. (Thomlinson & Young 2006, 4-5) Urheilun megatapahtumat ovat alusta saakka olleet kisaisäntinä toimiville valtioille keino juhlistaa omaa kansallista perintöään ja esitellä maansa edistyksellisyyttä. Esimerkiksi Kreikka on korostanut maan klassista historiaa järjestämässään kisoissa ja jalkapallon MM-kisojen isäntä Uruguay juhli perustuslaillista demokratiaa vuonna 1930. (Thomlinson & Young 2006, 5) Kiinakin pyrkii olympiaisännöiden kautta näyttämään maailmalle esimerkiksi modernia infrastruktuuriaan ja sitä, että se kykenee järjestämään sujuvat kisat komein oheisspektaakkelein.

De Coubertin vieraili antiikin Kreikan olympianäyttämöillä ja sai siitä idean modernien olympiakisojen järjestämiseen. De Coubertin oli omistautunut ruumiinkulttuurin edistämiseen, joten olympiakisojen ideointi oli tähän luonteva jatkumo. Vuonna 1892, Coubertin ehdotti kokouksessa (Union des sport Athletiques in Paris), että modernit olympialaiset järjestettäisiin joka neljäs vuosi. Kansainvälinen Olympiakomitea (IOC) perustettiin kaksi vuotta myöhemmin. (History.com, 2010, 2018)

Olympiakisat ovat maailmanlaajuinen urheilujuhla, josta on ajan kuluessa tullut syvästi politisoitunut tapahtuma (McClancy 1996, 12). Vuoden 1896 kisoissa oli 280 urheilijaa ja 13 maata. Nykyisin urheilijoita on kesäkisoissa yli 11 000 edustaen 206 valtiota tai vastaavaa yksikköä. Talviolympialaiset ovat kesäkisoja pienemmät, mutta esimerkiksi Pjongchangin kisoissa 2018 urheilijoita oli niissäkin 2833, edustaen 92 kansallisuutta. (Olympic.org, 2020) Kansainvälisyys olympialaisissa alkoi toden teolla kasvaa vuoden 1924 kisoista eteenpäin. Olympialaiset olivat pitkään sallittu vain amatööriurheilijoille. Ammattilaisuus löi läpi vasta 1990-luvulla Barcelonan kisoissa, erityisesti Yhdysvaltain koripallojoukkueen koostuessa ammattipelaajista. Kylmän sodan vallitessa erityisesti itäblokin urheilijat olivat kuitenkin usein ns. valtiourheilijoita, eli käytännössä ammattilaisia. He eivät kuitenkaan saaneet elantoaan kaupallisilta sponsoreilta tai urheiluseuroilta, eli nähtävästi heitä ei pidetty virallisina ammattilaisina. He toimivat valtion palveluksessa ja heillä oli nimellinen ammatti (Itkonen Hannu, 2019, luentomuistiinpanot luentosarjalta Liikunnan ja terveyden kulttuurihistoria).

Modernien olympialaisten virallinen symboli on viisi värillistä ympyrää liitetynä toisiinsa. Ympyrät esittävät kaikkia maailman asuttuja mantereita. Olympialippu, jossa tämä symboli esiintyy, on ollut käytössä vuoden 1920 Antwerpenin kisoista lähtien. (History.com, 2014, 2018)

Talviolympialaiset saivat alkunsa vuonna 1924 Chamonix'ssa, Ranskan Alpeilla. Tuolloin 258 amatööriurheilijaa kokoontui sinne. Alkujaan kisat toimivat nimikkeellä International Winter Sports Week. Edellisissä kesäkisoissa taitoluistelu ja jääkiekko olivat toimineet jo näytöslajeina. Talviurheilua varten päätettiin eriyttää oma tapahtumansa, jota ei tuolloin siis vielä kutsuttu olympialaisten nimellä. Järjestäjänä oli kuitenkin Kansainvälinen Olympiakomitea (IOC). (History.com, 2014, 2018)

Kisat osoittautuivat menestykseksi vetäen yli 10 000 katsojaa paikan päälle. Vuotta myöhemmin Kansainvälinen Olympiakomitea (IOC) päätti järjestää talvikisat siitä eteenpäin säännöllisesti neljän vuoden välein. Tuolloin todettiin, että Chamonixin "talviurheiluviikko" olkoon ensimmäiset talviolympialaiset. (History.com, 2014, 2018)

Olympiakisat ovat kehittyneet massiiviseksi mediaspektaakkeliksi, ollen niitä harvoja urheilutapahtumia, joita lähes koko maailma pysähtyy seuraamaan. Siksi myös politiikka on vahvasti läsnä kisojen ympärillä ja maat kilvoittelevat mitalisaldoista. On siis luonnollista, että valtiot ottavat kaiken hyödyn irti menestyksestä ja panostavat siihen huimia rahamääriä. Panoksena on imagohyöty ja jopa kansainvälisen vaikutusvallan lisääminen. Nämä asiat eivät välttämättä ole edes rahassa mitattavia. Kiina on myös huomannut nämä hyödyt ja on käynnistänyt massiivisen, talviurheilun profiilin nostamiseen tähtäävän ohjelman.

6 KIINAN KANSALLINEN TALVIURHEILUOHJELMA

Kiina ei ole perinteinen talviurheilumaa, ja se on vasta Pekingin talviolympialaisten varmistumisen jälkeen ryhtynyt nostamaan profiiliaan myös talvilajeissa. Talouskasvu ja kansainvälisen painoarvon lisääntyminen ovat myös toimineet tämän kehityksen taustalla. Talvilajikulttuurin juurruttaminen Kiinaan on vielä alkutekijöissään, ja menestys talviolympialaisissa on ollut toistaiseksi melko vaatimatonta. Kilpailukyvyn parantamiseksi tehdään Kiinassa kaikki mahdollinen, eikä kuluissa säästellä. Suurvallalle ei ole sopivaa epäonnistua kotikisoissaan. Etenkin itämaisessä kulttuurissa kasvojen menettäminen on häpeällistä, joten paineet onnistumiselle ovat kovat. Kiinassa onkin perustettu kansallisen talviurheiluohjelma, joka tähtää siihen, että kiinalaisurheilijat menestyisivät laajalla rintamalla Pekingissä vuonna 2022.

Yle Urheilun uutisessa haastatellun Vuokatin urheiluopiston valmennuskeskuksen johtajan Jyri Pelkosen mukaan tuloksista pystyy äkkiä päättelemään, ettei tässä puhuta mitalisteista missään lajissa. Pelkonen sanoo, että kiinalaisetkin ymmärtävät jo paljon paremmin kuin esimerkiksi vuosi sitten, ettei näissä lajeissa ole oikotietä maailman huipulle. On kokonaan toinen asia, löytyykö heiltä malttia siirtää tavoitetta nuorten osalta pikemminkin vuoden 2026 olympiakisoihin. (Yle Urheilu, 7.4.2019)

Silloin kun koko talviurheiluohjelma perustuu menestykseen nimenomaan Pekingin kotikisoissa 2022, on mielestäni ilmeistä, ettei tätä Pelkosen peräänkuuluttamaa malttia löydy. Koko projektilta putoaa pohja, ellei sitten strategiaa vaihdeta niin sanotusti

lennosta. Kiinan talviurheiluohjelmassa on mielestäni hämmentävää lyhytjännitteisyys ja ilmiselvä realismin puute. Väistämättä tulee mieleen talvilajien aliarviointi siinä mielessä, että huipulle olisi joku oikotie. Urheilijat ovat pelinappuloita, ja tässä pelissä maallikoista yritetään tehdä maailman huippuja vain muutamassa vuodessa. Yhtälö vaikuttaa mahdottomalta, vaikka resurssit olisivatkin kunnossa.

Mitä sitten tapahtuu, jos urheilija ei odotuksia pystykään täyttämään? Toki on muistettava, että taustalla oleva kiinalaisen talviurheilubisneksen rakentaminen voi jatkua, vaikka menestys jäisikin Pekingissä odotettua vaisummaksi. Ongelmaksi saattaa muodostua hankkeen uskottavuus. Koronaviruspandemian ja ilmastonmuutoksen vaikutus Kiinan talviurheiluprojektin onnistumiseen jää myös nähtäväksi.

Suomen ja Kiinan yhteinen talviurheilun teemavuosi 2019 on myös talviurheiluohjelman seurausta. Ulkoministeriön tiedote Suomen ulkoministeriön tiedote (9.3.2018) mainitsee, että Peking tulee olemaan ensimmäinen kaupunki, joka on toiminut olympiasäntänä sekä kesä- että talviolympialaisissa. Kesäolympialaiset vuonna 2008 olivat Kiinalle suuri näytön paikka, ja samanlaiset paineet kohdistuvat vuoden 2022 talvikisoihin. Olympiakisoilla on kautta maailman ollut valitettava perinne siinä, että kisoja varten rakennetaan valtavat puitteet ja monumentit eri lajien suorituspaikoiksi. Kisojen ajan ne toimivat mahtavana kulissina ja isäntämaan voiman sekä kyvykkyyden osoituksena. Kun kisat päättyvät, on liian usein nämä mahtipontiset ja kalliit rakennelmat jopa hylätty rapistumaan itsekseen. Nykyisenä kestävän kehityksen aikana tällainen kerskarakentaminen on erittäin kyseenalaista. Riskit ovat melko suuret, kun ajatellaan, että kiinalaisurheilijoita otetaan valmennettavaksi käytännössä ”pystymetsästä”, ja heidän odotetaan menestyvän maailman kovimmissa kisoissa muutaman vuoden harjoittelun jälkeen. Kaikki urheilijat eivät olleet nähneet eläessään lunta ennen talviurheiluohjelman aloittamista, ja se kertoo lähtökohdista omaa kieltään. Kiinassa on toki paljon massaa, josta lahjakkaimpia on helppo valita valmennettavaksi, mutta talviurheiluohjelmassa piilevät suuret riskit. Tavoitteet vaikuttavat epärealistisilta, jos tarkoitus on paistatella mitalitilastojen kärjessä myös talviolympialaisissa. Kisoista voi tulla imago tappioita ja se on varmasti jotain, mitä ei Kiinassa haluta. Kansallinen hurmos, jota nyt ajetaan ylös kuluja säästämättä voi lässähtää.

Suomalainen valmennusosaaminen on tässä yhtälössä ollut kuitenkin voittaja. Yle Urheilun jutussa 7.4.2019 selvitettiin tilannetta ja sen mukaan vuonna 2018 kiinalaisen talviurheilun kehittämistä ansaitsi leipänsä lähes 40 suomalaisvalmentajaa, joista viidellä on lajissaan kokemusta Suomen päävalmentajuudesta. Lisäksi Vuokatin urheiluopisto on toiminut valmennuskeskuksena kiinalaisurheilijoille. (Yle Urheilu, 7.4.2019)

Yle Urheilun mukaan vielä heinäkuussa 2015 kiinalaisia ei Sotkamossa käytännössä näkynyt. Vuokatin urheiluopistolle kertyi kiinalaisyöpymisiä 45 kappaletta koko vuonna. Tämä muuttui nopeasti seuraavana vuonna, kun kiinalaiset ostivat palveluita jo 2 000:n henkilövuorokauden edestä. (Yle Urheilu, 7.4.2019)

Ylen uutisessa haastatellun Vuokatin urheiluopiston johtajan Halosen mukaan ministeriötasolta pääviesti on ollut talviurheilun juurruttaminen Kiinaan, mikä on maan presidentin Xi Jinpingin suunnitelman mukainen. Vuoteen 2030 mennessä Xi haluaa saada 300 miljoonaa kiinalaista innostumaan talviurheilusta, jonka ympärille maa muodostaa miljardibisneksen. Lucy Hornby (2017) kirjoitti artikkelissaan, että Kiinan tarkoituksena on rakentaa Pekingin olympiakisojen hiihtoareena Chonglista kotimaisen hiihtokeskuksen, joka pystyisi kilpailemaan Euroopan ja Pohjois-Amerikan parhaiden hiihtokeskusten kanssa:

“The government is seeking to make Chongli the centre of a full-blown domestic ski industry to rival the best in Europe or North America, even though annual snowfall in the area is no more than 70cm” (Hornby, FT.com, 3.3.2017)

Vuoden 2022 kotikisat toimivat tähän hyvänä ponnahduslautana. Sen jälkeen kun Kiina sai kisaisännyyden, maahan on noussut jo yli 700 hiihtokeskusta. (Yle Urheilu, 7.4.2019) Keskusten määrä vaikuttaa huikealta, vaikka toki maassa riittää väestöä. Laskettelutaitoisia ei ole kuitenkaan suhteessa kovinkaan paljon. Kiina ei ole myöskään tunnettu talviurheilun turistikohdeena, joten voi miettiä, riittääkö kaikille keskuksille käyttäjiä. Todennäköisesti valtio rientää hätiin, mikäli hiihtokeskuksia uhkasi konkurssi.

Suomen ulkoministeriön tiedote (9.3.2018) puolestaan kertoo, että Kiina rakentaa kaikkiaan 3 000 uutta jäähallia ja 800 uutta hiihtokeskusta sekä perustaa uuden jääkiekkoliigan. Tavoitteena on luoda vuoteen 2025 mennessä 160 miljardin (USD) suuruinen teollisuuden ala. Tästä voi päätellä, että Pekingin 2022 talviolympiahanke on ennen kaikkea taloudellinen projekti. Kiina pyrkii lisäämään taloudellista valtaansa uusille aloille.

Mielenkiintoista on se, että liiketoimintaa halutaan rakentaa juuri talviurheilun vaaraan. Voisi luulla, että talviurheilu on huono bisnes. Ilmastonmuutos on jo näyttänyt, että talvilajit ovat pikemminkin uhanalaisia. Lumenpuute ja esimerkiksi oikukkaat tuuliolosuhteet ovat viime vuosina tulleet tutuiksi niin urheilijoille kuin TV-katsojillekin. Kisoja on yhä vaikeampi järjestää ja lumiolosuhteet ovat heikentyneet tai muuttuneet arvaamattomiksi. Talvi 2020 näytti Suomessakin sen, että toisaalla lunta oli liikaa ja toisaalla oli täysin lumetonta. Kiinalla on toki resurssit rakentaa suorituspaikat sisätiloihin. Mäkihyppyä, yhdistettyä ja alppihiihtoa on kuitenkin vaikea sisätiloihin sovittaa. Lisäksi rakentamisen ilmastovaikutukset eivät ole kovin hyviä.

Ei ole aivan selvää, johtuuko Kiinan talviurheiluohjelman olemassaolo Pekingin kisoista vai johtuuko Pekingin kisat talviurheiluohjelmasta. Joka tapauksessa hanke on massiivinen. Mikäli suunnitelmat onnistuvat, niin markkinat ovat lähes rajattomat jo pelkästään kotimaisen kysynnän ansiosta. Tarvitaan joka tapauksessa vuosia tai vuosikymmeniä kulttuurin juurruttamiseen. Kiinassa on kuitenkin resurssit ja mahdollisuudet rakentaa olosuhteet kuntoon ja kansa on tottelevaista. Kaikki on siis mahdollista. Yle Urheilun artikkelissa (7.4.2019) mainitaan, että talviurheiluhanketta on perusteltu myös kansanterveydellisellä näkökulmalla. Kiina on ongelmissa elintason nousun tuoman liikkumattomuuden kanssa. Valtava väestö ikääntyy ja lihoo ja se tuottaa pitkällä tähtäimellä suuret kansantaloudelliset riskit. Kansan saaminen vaikka sitten lumilajien pariin on parempi kuin liikkumattomuuskehityksen jatkuminen. Tässäkin loppujen lopuksi on kyse taloudellisista seikoista. Jos talous Kiinassa romahuttaa, aiheuttaa se tyytymättömyyttä kansassa ja tavallaan vie pois nykyhallinnon olemassaolon oikeutuksen. Talouskasvu ja elintason paraneminen ovatkin pitäneet vanhat valtarakenteet pystyssä.

Talviurheiluhanke noudattaa mielestäni hyvin rauhanomaisen kehityksen teoriaa, josta Matti Puranen käsitteli pro gradussaan (2014). Purasen mukaan Kiina on ulkopolitiikassaan noudattanut ja painottanut rauhanomaista kehitystä. Virallisen doktriinin mukainen kuva Kiinasta on rauhanomainen ja lempeä, jonka nousu ei tulisi vaarantamaan lähinaapurien tai maailman turvallisuutta. Tämän doktriinin perusteella Kiina ei myöskään tavoittelisi hegemonista asemaa maailmassa. (Puranen 80, 2014) Urheilun kautta rakentuva kehitys on rauhanomaista, eikä uhkaa muita valtioita. Val-lankäyttö on pehmeää. Urheilun kautta tapahtuva modernisaatio viestii maailmalle Kiinan kyvyistä ja mahdollista, mutta kuitenkin varsin harmittomalla tavalla. Kiina haluaa identifioitua urheilun myötä reilun pelin ja edistyksen airueeksi. Niitä arvoja urheilu mielestäni puhtaimmillaan edustaakin. Kehitys on kuitenkin viime vuosina osoittanut sen, ettei Kiina välttämättä ole niin lempeä tai rauhanomainen, kuin virallinen doktriini esittää. Kuten Puranen toteaa; "Kun Kiinan suvereniteetti, turvallisuus tai "ydintavoitteet" ovat uhattuina iskee Kiina voimakkaasti takaisin". (Puranen 82, 2014) Urheilun piirissä voi kuitenkin helpompi pysyä lempeänä ja rauhallisena, joten se on poliittisesti hyvin tärkeä sektori kansallisen identiteetin ja ulkopolitiikan rakentamisessa.

7 MENETELMÄ JA AINEISTO

7.1 Narratiivinen analyysi

Narratiivinen analyysi on ”laadullinen menetelmä, jonka avulla pyritään hahmottamaan, millaisia kertomuksia tutkittavasta kohteesta kerrotaan, tai miten tutkittavan ilmiön olemus hahmottuu kertomuksen kaltaisena rakenteena.” (Jyväskylän yliopiston Koppa, 2020) Narratiivisen diskurssin tutkimusotteissa tarinoita tulkitaan kertomisen tapoina tai ”vain” teksteinä. Tällöin kiinnostus kohdistuu enemmän siihen, miten todellisuutta rakennetaan narratiivisessa diskurssissa, kuin siihen, mitä ”todella tapahtuu” tarinoissa. (Raine Valli & Juhani Aaltola 2018, 175) Todellisuutta rakennetaan kertomisen perinteillä ja käytänteillä (konventiot), malli- tai valtakertomuksilla (master narratives), sekä niiden vaihtoehtoiksi nousevilla vaihtoehtoisen kertomuksen tavoilla eli vaihtoehto- ja vastanarratiiveilla (counter narratives) (Valli & Aaltola 2018, 176).

Kerronnallinen tutkimus pohjautuu pääosin konstruktivistiseen ja tulkinnalliseen paradigmaan. Vallin & Aaltolan mukaan konstruktivistinen käsitys tiedosta edustaa ”tietoteoreettista relativismia, jonka mukaan tietäminen on suhteellista.” Toisin sanoen sosiaalinen todellisuus ei ole objektiivista, vaan on aina altis tulkinnoille. Ihmisten kokema todellisuus on olemassa erilaisten sovittujen merkitysten verkkona. (Valli & Aaltola, 2018, 177) Konstruktivismin perusajatus on, että ihminen muodostaa

tietonsa aikaisemman tietonsa ja kokemustensa varaan. Aikaisemmista tiedoista ja kokemuksista muodostuvat uskomukset, jotka muodostavat todellisuuden eri tulkinnat. Valli & Aaltolan (2018) mukaan narratiivisessa analyysissä pyritään uuden kertomuksen tuottamiseen aineiston kertomusten pohjalta. Narratiivisessa analyysissä tarkoitus ei ole varsinaisesti luokitella aineistoa, vaan muodostaa jo mainittu uusi kertomus aineistoon perustuen. Sen avulla pyritään nostamaan aineiston kannalta olennaisia teemoja näkyviin. (Valli & Aaltola 2018, 178).

Kiinnostuksen kohteena tässä analyysissä on se, millaisia tarinoita urheilusta ja olympialaisten järjestämisestä kerrotaan kiinalaisessa mediassa. Etsin aineistosta keskeisiä teemoja eli toistuvia tarinarakenteita. Niiden avulla voidaan osoittaa yleisiä ajattelutai toimintatapoja ja asenteita liittyen kertomuksen kohteena olevaan ilmiöön, tässä tapauksessa siis uutisointiin olympialaisten järjestelyistä. Kieli ja kielenkäyttö nähdään narratiivisessa tutkimusstrategiassa ensisijaisena merkitysten tuottajana. Analyysi rakentuu toistuvien tyyppikertomusten etsimiseen aineistosta ja niiden tulkinnalle.

Olympialaiset ovat massiivinen julkinen hanke, jossa viestinnän onnistuminen on tärkeää. Narratiivit ovat tärkeitä viestinnässä erityisesti siksi, että ne noudattavat logiikkaa ja rakennetta, joka on järkevää ja vakuuttavaa. (Czarniawska, 2004, Martha S. Feldman & Julka Almquistin mukaan 2012, 207-228) Narratiivien avulla voidaan vakuuttaa yleisö siitä, että hanke etenee ja sillä saadaan luotua uskoa siihen, että tulevaisuuden tavoite saavutetaan. (Callahan, Dubnic, & Olshfski, 2004, Martha S. Feldman & Julka Almquist Holsteinin & Gubriumim mukaan 2012, 207-228) Tässä tapauksessa tulevaisuuden tavoite on, että olympiakisat ovat menestys Kiinalle niin urheilullisesti kuin poliittisesti.

Narratiivien avulla menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus voidaan yhdistää niin, että menneisyydestä ja tulevaisuudesta voidaan olla ylpeitä julkisen hankkeen myötä. Eteenpäin katsominen voi vaikuttaa siihen, että yleisön huomio nykyhetken ongelmista saadaan siirrettyä tulevaisuuden onnistuneeseen lopputulokseen. (Czarniawska 2004, Martha S. Feldman & Julka Almquist Holsteinin & Gubriumim mukaan 2012, 207-228).

Narratiivit toimivat mielipiteenmuokkaajina, joilla voidaan hallita ja ohjailta yleistä mielipidettä. Kiinan lehdistön kautta valtionhallinnolla on suora vaikuttamiskanava kansaan. Narratiiveilla voidaan muuttaa arvoja, sekä vaikuttaa kansan lisäksi myös poliitikkojen ja virkamiesten toimintaan. (Callahan, Dubnic, & Olshfski, 2004, Holsteinin & Gubriummin mukaan 2012, 207-228)

7.2 Tutkimusaineisto

Tutkimusaineistoksi valikoitui kahden kiinalaisen sanomalehden englanninkieliset online-versiot. Global Times ja People's Daily ovat tunnettuja sanomalehtiä, joiden kautta voi nähdäkseni mielekkäästi tutkia kiinalaista politiikkaa ja uutisarkistot ovat online-versioissa helposti saatavilla. Aineiston aikarajauksen tein vuosiin 2019-2020, koska halusin löytää relevanttia ennakkouutisointia Pekingin ja Tokion olympialaisiin liittyen.

Global Times perustettiin alun perin kiinankielisenä 1993, englanninkielinen versio alkoi ilmestyä 2009. Nykyään Global Times on merkittävin englanninkielinen sanomalehti Kiinassa. Lehti on Kiinan kommunistisen puolueen ohjauksessa ja käsittelee kansainvälisiä asioita nationalistisesta näkökulmasta. Lehden kiinankielinen versio keskittyy enemmän kansainvälisiin uutisiin, kun taas englanninkielinen versio käsittelee enemmän kotimaan asioita. Lukijakunnassa on luonnollisesti paljon ulkomaalaisia. Kiinan- ja englanninkielisten versioiden yhteenlaskettu levikki on noin 1 700 000.

People's Daily perustettiin vuonna 1947 ja se on Kiinan keskusvallan virallinen äänitorvi. Online-versio, joka on toimitettu useilla kielillä, sai alkunsa vuonna 1997. Vieraskielisillä sivuilla käsitellään kotimaan politiikkaa hieman "kevyemmin". Pääpaino on Kiinan ulkopoliitiikan ja pyrkimysten käsittelyssä ja niiden selostamisessa ulkomaalaisille. Lehteä julkaistaan useilla kielillä, ja sen kautta saa suoraa tietoa Kiinan kommunistisen puolueen politiikasta ja näkökulmista. Levikki on noin kolme miljoonaa. People's Daily julkaisee myös Global Timesiä.

Global Times sisältää hieman enemmän juttuja urheiluun liittyen kuin People's Daily. Urheilu-uutisten sijaan viimeksi mainittu vaikuttaa olevan enemmän painottunut politiikkaan. Olen poiminut analyysiin uutisia ja kommentteja, jotka ovat tyypillisiä ja usein kertautuvia tarinarakenteita. Tarkoituksena on selvittää, millaisia tyyppikertomuksia kirjoituksista ilmenee. Lisäksi tutkin, miten kiinalaislehdistön tyyppikertomukset eroavat toisistaan Pekingin talviolympialaisten ja Tokion kesäolympialaisten välillä. Molemmat tapahtumat ovat ajallisesti lähekkäin ja ne järjestetään varsin erilaisissa aasialaisvaltioissa.

8 TULOKSET

Tässä luvussa analysoin, miten lehdet kirjoittavat Pekingin ja Tokion olympialaisten järjestelyistä. Valitsin juttuja sen perusteella, miten ne tulivat vastaan hakutyökaluja käyttäen ja kuinka relevantisti ne liittyivät tuleviin olympialaisiin.

8.1 Miten kiinalaiset lehdet kirjoittavat Pekingin 2022 talviolympialaisista/niiden järjestelyistä?

Global Times otsikoi juttunsa 10.5.2019: "Beijing 2022 celebrates '1000-Day-to-Go' countdown". Kiinassa olympiakuume alkaa nousta ja kisojen lähtölaskenta alkanut. Merkkipaalua juhlistava tapahtuma oli speaktaakkeli itsessään. Siihen oli kutsuttu viihteen, urheilun ja politiikan julkimoita näyttelijä Jackie Chanista lähtien. Mahtipontisessa tilaisuudessa vaikutusvaltaisia puhujia riittää. Näin esimerkiksi Kansainvälisen olympiakomitean (IOC) varapuheenjohtaja Yu Zaiqing toteaa kisojen järjestelyistä:

"With the eyes of the world now focusing on China as the next hosts of the Olympic Winter Games, 2019 is a decisive year for the preparations of the Olympic Winter Games Beijing 2022. We are very pleased to see Beijing 2022 has made strong progress in these preparations, especially the role they are playing in China's ambitious plans to engage 300 million people with winter sports." (Yu, Global Times. 10.5.2019)

Yun puhe on "tyypillistä" epideiktistä retoriikkaa. Kari Palosen & Hilikka Summan (1996, 29-30) mukaan roomalaisten tapa jakaa puheen kohteena olevien tapausten lait oikeutta, hyötyä ja kannattavaa sekä kunniaa koskeviin syihin oli perustaltaan sama,

kuin Aristoteleen "Retoriikka"-teoksessa kehittämä puheiden kolmijako deliberatiiviseen, forensiseen ja epideiktiseen retoriikkaan. Tässä kolmijaossa puheen päämäärä on vaikuttaa kansankokouksen osanottajien tai oikeusistuimen tuomarien käsityksiin tai ylistää tai moittia kohdettaan. Samoin ymmärrettiin niille ominainen aikasuuntautuminen; tulevaisuuteen suuntautuva hyötyä ja kannattavaa koskeva deliberatiivinen puhe keskittyy pitkälti siihen, mitä yksilön tai ryhmän kannattaisi tehdä menestyäkseen jossain. Menneeseen katsova forensinen retoriikka eli oikeuspuhe käsittelee sitä, menettelikö joku oikein tai väärin. Aristoteles jaotteli asenteita ja uskomuksia muokkaavan epideiktisen puheen pääsääntöisesti nykyisyyttä koskevaksi. Sen tyypillinen muoto on juhlapuhe, jossa ei siis harkitaan mitään erityistä, eikä tuomita mitään, mutta nostatetaan tunnelmaa kehumalla joko itseä tai muuta juhlan kohdetta. (Palonen & Summa 1996, 30) Epideiktinen retoriikka sopii siksi erinomaisesti kansallisen identiteetin rakentamiseen, koska se pääsääntöisesti on kehuva ja ylistävää. Sen tehtävänä on tuottaa yhteistä hyvää mieltä. Yun käyttämä epideiktinen retoriikka pyrkii tässä siis vakuuttamaan yleisön olympiahankkeen hyvästä tilanteesta ja kansallisesta merkityksestä: järjestelyjen sujuminen on miellyttänyt ja talviurheilun ilosanoman levittäminen 300 miljoonalle kiinalaiselle on urheiluliikkeelle tärkeä asia. Maailman katseet suuntautuvat Kiinaan ja se on pystynyt vastaamaan odotuksiin. On selvää, että puheessa ei sovi mitenkään kriittiseen sävyyn arvioida järjestelyjä tai suunnitelmia. Tällaiset puheet ovat siis nimenomaan hengennostatusta ja mielipiteenmuokkausta, eikä mitään objektiivisia tiedonantoja. Puheessa näkyy vahva luotto kisaisäntiin ja se lieneekin käytännössä pakollista. Huonon kisaisännän valitseminen olisi imago tappio Kansainväliselle olympiakomitealle, eikä sellaista virheitä sallita, eikä ainakaan myönnä. Puhuja on siis kansainvälisen olympiakomitean varapuheenjohtaja, joka on vahva auktoriteetti urheilumaailmassa. Hän edustaa olympialiikettä ja tuo näin sen terveiset lähtölaskentatilaisuuteen, ollen kuitenkin samalla myös Kiinan kansalainen, osaten puhua kuten tällaisessa tilanteessa edellytetään. Global Timesin toimitus on epäilemättä tiennyt hyvin ketä ja millä tavalla häntä kannattaa haastatella, jotta niin olympialaisista kuin Kiinasta itsestäänkin pidetään yllä hyvää mielikuvaa.

Puheilla luodaan mielikuvia, ja mielikuvilla myydään ajatuksia, tuotteita ja edistetään pyrkimyksiä. Tulkitsen, että tällä puheella luodaan mielikuva menestyksestä, sujuvuudesta ja järjestäjämaan kyvykkyydestä sekä lisäarvon tuottamisesta talviurheiluun. Talvilajit ovat luonnollisesti usein lähinnä pohjoisen pallonpuoliskon ihmisten harrastamia. Kiinan lupaama 300 miljoonan ihmisen "altistaminen" talviurheilulle on retorisesti kuin uskontojen harjoittama lähetystyö, tavoitteena tosin urheiluliikkeen ja lajikulttuurin leviäminen uusille alueille. Hehkutusta jatkaa Chen Jining, Pekingin pormestari:

"The construction of venues and infrastructure is accelerated, the organization of the competition events and the services for the Games are promoted solidly, the marketing program is keeping a sound momentum and the winter sports are becoming popular." (Chen, Global Times, 10.5.2019)

Tämäkin puheenvuoro pitää sisällään kyvykkyyden ja erinomaisuuden viestin, eli on edelleen puhdasta epideiktistä retoriikkaa. Kaikki on kunnossa ja hallinnassa. Kiina ei ole aiemmin ollut mikään urheilukansa, mutta olympialaisten vuoksi talviurheilun suosion kasvu on nyt tärkeä asia. Tulkitsen, että suosion lisääminen edesauttaa kisojen järjestämisen oikeutusta ja toisaalta kiinalaisedustus eri lajeissa auttaa myös pitämään tavallisen kaduntallaajan mielenkiinnon kisoissa. Tämä seikka on myös kytköksissä kisojen järjestämisen oikeutukseen. Kiinalle on tärkeää, että isäntämaana sillä on edustus jokaisessa olympialaisten lajissa ja että se voi näyttää maailmalle ja omalle kansalleen kyvykkyyttään. Tämä voi edesauttaa myös kansan tyytyväisyyttä hallintoon. Nämä puheet virallisen lähtölaskennan käynnistyessä kuuluvat narratiiviin, jossa kuulija pyritään vakuuttamaan järjestelykoneiston osaamisesta ja Kiinan sekä Pekingin sopivuudesta kisaisännäksi.

Seuraavassa jutussa näkyy selvästi kisoihin valmistautumisen järjestelmällisyys ja kisojen tärkeys Kiinan valtiolle. Kiinan varapääministeri Sun Chunlan puhuu kisoihin valmistautuville urheilijoille:

"To organize the Beijing 2022 Olympic Games successfully is one of the priorities for China. I hope everyone can promote a positive sporting spirit and the Olympic spirit, aim for our target and work hard," (Sun, Global Times 19.2.2019)

On tietenkin luonnollista, että kisaisännälle kisojen järjestelyjen onnistuminen on prioriteetti. Suurvallalle tärkeys vielä korostuu; on tärkeää näyttää mahtavalta ulospäin ja myös omille kansalaisille. Epäonnistuminen olisi heikkoutta, eikä sitä saa näyttää, koska muuten menetetään kasvot muiden suurvaltojen ja koko maailman edessä. Toki sinänsä tässä Kiina ei eroa muista maailman valtioista.

Tämäkin puheenvuoro on hengennostatusta kohti olympialaisia, tällä kertaa siis Kiinan maajoukkueen urheilijoille ja muille asianosaisille. Siinä on epideiktisiä elementtejä, koska se kuuluu sarjaan kiinalaisia itseonnitteluja hyvin sujuneesta organisoinnista, mutta pääosin se on deliberatiivista retoriikkaa. Se suuntautuu tulevaisuuteen, jotta kiinalainen toiminta näyttäytyisi maailmalle menestyksekkäänä. Sen tarkoituksena on luoda yhteishenkeä, nostaa työmoraalia, mutta samalla myös rakentaa kansallistunnetta. Niin epideiktinen kuin deliberatiivinen retoriikkakin toimivat hyvin identifikaation välineinä. Kiinan korkea-arvoisena edustajana puhe on myös virallinen valtion tervehdys, tai pikemminkin ohjeistus urheilijoille:

"Everyone needs to try hard to improve our competition skills, make efforts for better results, display the outstanding morals, win glory for the motherland and add lustre to life." (Sun, Global Times, 19.2.2019)

Urheilijat ovat isänmaan asialla, rakentavat kansallista identiteettiä ja pyrkivät parempia tuloksia kohti. Tässäkin kohtaa työmoraalin merkitys korostuu. Urheilijat eivät urheile itseään varten, vaan ovat tekevät töitä oman maansa kunnian eteen. Näen tässä yhtymäkohtia jopa kylmän sodan aikaiseen valtio-urheiluun, jossa urheilu valjastetaan valtion poliittiseksi imagotyökaluksi, vaikka sillä voi tietysti olla taloudellisia ja kansanterveydellisiäkin oheispäämääriä. Keskeinen päämäärä tässä on kuitenkin kunnian tuottaminen isänmaalle; lauserakennetta ajatellen hohde elämään tulee nimenomaan siitä, vaikka argumentissa lienee mukana myös urheilun ja moraalisen elämän tuottama hohde. Identifikaatiota tuottavat elementit ovat joka tapauksessa jatkuvasti läsnä kiinalaisessa olympianarratiivissa.

"Zero tolerance for doping in the national teams is a basic requirement. Our goal is to safeguard the cleanness of Beijing 2022 and ensure that ice and snow sports can be as pure as ice and snow" (Sun, Global Times, 19.2.2019)

Huippu-urheilussa kielletyt aineet ovat usein houkutelleet kokonaisia maajoukkueita ottamaan suuria riskejä, ja sitten on kärähdetty suurella liekillä, pilaten valtion maine vuosikausiksi, kuten Venäjälle on käynyt. Ilmeisesti Kiinassa tätä riskiä ei haluta kotikisoissa ottaa, koska dopingin vastainen työ on päässyt puheeseen asti. Tähän linkittyy varmasti se, että kärähtäminen kotikisoissa olisi pahemman luokan kasvojen menetys. Toki muutenkin Pekingin kisojen muistaminen doping-kisoina olisi ikävä tahra Kiinan kilpeen, vaikka isäntämaan sijasta kärähdyksiä sattuisi vain muiden valtioiden maajoukkueille. Virheiden välttämisen korostamisen tärkeys on selkeästi deliberatiivisen retoriikan elementti tässä. Jokainen yksilö on vastuussa Kiinan kollektiivisesta kunnian, eli kaikkien urheilijoiden on identifioitava siihen jatkuvassa jokapäiväisessä elämässään.

Seuraavassa näkyy myös suuren urheilutapahtuman tuoma hyöty urheilu- ja liikuntakulttuurin edistämiseksi Kiinassa. Väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on Kiinassakin yhä tärkeämpää, koska väestöä on paljon, se ikääntyy eikä liikuntakulttuuriin ole perinteisesti ollut kovin mainittavalla tasolla. Tähän peilaten on hyvinkin ymmärrettävää ja suotavaa, että urheilulajeille ohjataan huomiota ja niiden olosuhteita edistetään. Se onkin varmasti yksi suotavimmista olympiakisojen vaikutuksista paikalliseen väestöön ja olosuhteisiin:

“Sun also called on relevant departments to take full advantage of the opportunities provided by Beijing 2022 to promote ice and snow sports among the public, to improve sport fitness facilities, to push forward the coordinated development of mass sports, competitive sports and the wider sports industry.” (Sun, Global Times, 19.2.2019)

Sunin puheessa näkyy myös se seikka, että Kiina haluaa pitkäjänteisesti kehittää talviurheilun olosuhteita, jotta se voisi haastaa muun maailman jatkossa yhä vahvemmin taistelussa arvokisamitaleista. Kulttuuri juurrutetaan tehokkaimmin juuri paikallisten esikuvien ja lähelle tuotujen kisojen muodossa, ja siitä halutaan ottaa täysi hyöty. Vaikka Kiinan valtiolliseen talviurheiluinnotukseen liittyy hätäisiäkin elementtejä, kuten nopeasti käyntiin polkaistu urheilijoiden kouluttaminen, kyseessä on pitkäjänteinen talouden, kansanterveyden ja kansainvälisen mielikuvan kehitysohjelma.

Aineistosta löytyi myös uutinen liittyen Pekingin kisojen boikotointipuheisiin, joita on kuulunut lähinnä Pohjois-Amerikasta. Tämä Global Timesin 22.7.2020 julkaistu

juttu on mielestäni kiinnostava, koska se sisältää niin selkeästi poliittista ulottuvuutta. Jutussa on haastateltu mm. IOC:n presidentti Thomas Bachia ja muisteltu 1980-luvun olympiaboikotteja. Pekingin vuoden 2022 kisojen mahdollisesta boikotoinnista ovat puhuneet jutun mukaan yksittäiset Yhdysvaltojen ja Kanadan poliitikot. Puheet on tarkoitettu painostamaan Kiinaa ratkaisemaan Hong Kongiin ja uiguurien tilanteisiin kesällä 2020 liittyvät asiat. Tässä jutussa on selvästi havaittavissa kylmän sodan kaikuja, suurvaltapolitiikan jännitteet Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä ovat ilmeiset.

Jutun pääpointti on se, että olympiaboikotit eivät ole ratkaisseet mitään aikaisemminkaan, joten boikotista kärsiviä olisivat vain urheilijat, jotka eivät pääse osallistumaan kisoihin. Yhden olympiadin eli neljän vuoden työ valuisi heillä hukkaan. IOC:n presidentti Bachilla on omakohtaista kokemusta asiasta, koska hän ei boikotin takia länsisaksalaisena päässyt Moskovaan vuoden 1980 olympialaisiin puolustamaan aikaisempaa voittoaan aitajuoksussa.

Mielestäni boikoteilla on voimaa, kun esimerkiksi otetaan Pohjois-Amerikan palloilusarjoja koskeva boikottialto rasismia vastaan elokuussa 2020. Kun riittävän moni urheilija ja lajiliitto osallistuu boikottiin, alkaa se vaikuttaa myös laajemmin. Se, onko kansainvälisessä yhteisössä kykyä yhteisiin ja tarpeeksi laajoihin boikotteihin nykyisessä hajaannuksen ajassa, on toinen kysymys. Tässä artikkelissa boikotteja ja poliittisuutta vastaan ovat myös Yhdysvaltain olympiakomitean johtajan Sarah Hirshland ja IOC:n puheenjohtaja Thomas Bach:

"No athlete should ever have to miss out on the Olympics or Paralympics for political reasons." (Hirshland, Global Times 22.7.2020)

"As Bach noted, "a boycott is against all the Olympic spirit, against all the values we have in sport and what we are standing for in sport," these politicians are only using the Games as a tool for their own political gains" (Global Times, 22.7.2020)

Urheilu ja politiikka halutaan pitää erillään, mikä on toisaalta tekopyhä toive etenkin olympiaurheilussa. Niiden retorinen erillään pitäminen kuitenkin voi auttaa luoviin poliitiikan puristuksessa. Tässä uutisessa retoriikka on forensista, eli oikeuspuhetta. Urheilun ja politiikan sekoittamiseen ei pitäisi olla oikeutta kenelläkään. Palaan

tässä Purasen (2014) aiempaan sitaattiin; "Kiinan suvereniteetin, turvallisuuden tai 'ydintavoitteiden' ollessa uhattuina iskee Kiina voimakkaasti takaisin". (Puranen 82, 2014) Tässä tapauksessa tulkitsemme uutisen vastaiskuksi; boikottipuheet uhkaavat Kiinan tavoitteita onnistuneista olympialaisista. Nationalistinen identiteettinarratiivi on läsnä, kansallista etua on puolustettava.

Koronapandemiasta huolimatta Pekingin kisojen järjestelyt eivät ole kohdanneet takapakkia selviää Global Timesin jutusta, joka on julkaistu 31.7.2020. Kyseessä on melko perinteinen uutinen kiinalaislehdeltä aiheeseen liittyen. Jutussa toki myönnetään, että Covid19 -pandemia voi vielä vaikuttaa tapahtumaan. On jopa spekuloitu Pekingin kisojen perumisesta, mutta se ammutaan tässä uutisessa alas järjestäjien ja IOC:n toimesta:

"The position of the IOC is very clear and remains unchanged. We are fully concentrated and committed to the successful delivery of the Olympic Games in Tokyo 2020 next year and the Beijing 2022 Olympic Winter Games" (IOC, Global Times, 31.7.2020)

Epäilyksille ei anneta pienintäkään aihetta ja jälleen korkean tason jäsen IOC:stä vakuuttaa, ettei järjestelyjä pysäytä mikään. Jutussa halutaan hälventää epävarmuutta ja luoda uskoa siihen, että kisat tulevat pysymään alkuperäisen aikataulun mukaisina. Mikäli kisat jouduttaisiin siirtämään tai jopa perumaan, vaikuttaisi se moneen asiaan. Ei vähiten Kiinan talviurheiluojelmaan. Epävarmuus on pahasta myös sijoittajille, joille tällaiset uutiset ja vakuuttelut voivat olla suunnattukin. Projekti, joka tähtää talviurheilubisneksen ylösajoon Kiinassa, ei välttämättä kestä imagomielessä sitä, jos Kiina ei pystykään kisoja viemään läpi vakuuttavasti. Kiinan valtiojohdolle kisojen siirtäminen tai jopa peruminen olisi vaikea paikka. Varasuunnitelmia ei välttämättä ole pöytälaatikossa. Epideiktinen retoriikka on jälleen nähtävissä, koska uutisessa keskitytään nykyhetkeen ja vahvistetaan uskoa kisojen järjestelyjä kohtaan.

People's Dailyssä löytyi myös mielenkiintoisia artikkeleita Pekingin kisoihin liittyen. Kaikkein mielenkiintoisin kirjoitus, ainakin suomalaisnäkökulmasta, liittyi Kiinan ja Suomen talviurheilun teemavuoden päättäjäisiin. Rovaniemellä ja Helsingissä pidetyt juhlallisuudet saivat korkea-arvoisia osallistujia Sauli Niinistöä ja Kiinan urheilumi-

nisteriä myöten. Teemavuosi on ollut Kiinalle tärkeä keino saada tietotaitoa lumilajeista; toisaalta suomalaiset ovat hyötynneet yhteistyöstä taloudellisesti. Teemavuosi on yksi osa projektia, jonka avulla Kiina valmistautui tuleviin Pekingin talvikisoihin ja myös sen jälkeiseen aikaan:

“During the past year, more than 60 events and exchanges were organized between China and Finland in the fields of cooperation in winter Olympics, mass sports, sports industry, sports culture, sports scientific research, sports medicine, physical education and etc.”
(People's Daily, 5.12.2019)

Talviurheilun olosuhteet ja tietotaito pyritään saamaan kokonaisvaltaisesti vähintäänkin lähemmäksi maailman huippuja. Kiina ajaa ulkopolitiikassaan moninapaista maailmanjärjestystä ja länsimaisen hegemonian purkamista, tai ainakin vastapainoa sille. Matti Puranen (2014) kommentoi Zhang Xiaonianin artikkelia “China should play an important role in making int’l rules”, jonka mukaan kansainvälisten suhteiden moninapaistuminen nähdään Kiinassa “väistämättömänä trendinä” kehittyvien talouksien nousussa yhä tärkeämpään asemaan. Puranen kirjoittaa, että “kriiseistä toiseen kulkeva, Yhdysvaltojen ja länsimaiden hallitsema kansainvälinen järjestys on vanhentunut, eikä länsi enää kelpaa ainoaksi esimerkiksi kansainväliselle yhteisölle.” Zhang näkee Purasen mukaan kansainvälisen järjestelmän uudistamisen siten selkeänä legitimeettikysymyksenä. Kiinalla ja muilla kehittyvillä talouksilla on Purasen mukaan yksinkertaisesti oikeus vaatia oikeudenmukaisempaa maailmaa (Puranen 82-83, 2014). Samalla lännessä on kuitenkin tekniikkaa ja tietotaitoa, jota kannattaa hankkia itselle. Suomen kaltainen pieni valtio, jonka kanssa Kiinalla ei tarvitse olla mitään suurvaltakamppailua, sopii hyvin tällaisen moninapaisen maailman yhteistoimintakumppaniksi.

People’s Dailyn uutinen kertoi siis yhteistyön maiden välillä syventyneen. Jutussa oli siteerattu sekä Suomen urheiluasioista vastaavaa ministeriä Hanna Kososta ja Kiinan kollega Gao Zhidania. Molemmat vakuuttivat tyytyväisyyttään yhteistyöhön. Seuraavassa Gaon lausunnossa näkyy juuri se, mihin Kiina tällä yhteistyöllä tähtää:

“Gao Zhidan, deputy director of the General Administration of Sport of China, said The end of the China-Finland Winter Sports Year means a new start point. The two sides will continue to deepen the cooperation especially when the 2022 Winter Olympics is approaching”. (Peoples’ Daily, 5.12.2019)

Kiina siis ostaa tietotaitoa Suomesta, eli on palkannut valmentajia ja käyttänyt suomalaisia valmennusolosuhteita, jotta kiinalaisurheilijat menestyisivät Pekingin talviolympialaisissa. Suomeen on virrannut paljon rahaa yhteistyön tuloksena, joten ei ihme, että yhteistyöhön on oltu tyytyväisiä myös Suomessa.

"In the season 2018-2019, nearly 400 Chinese athletes participated in training and tournaments in Finland. Currently, China has hired eight Finnish coaches for the teams of snowboard, Nordic combined, curling and ski jumping" (People's Daily, 5.12.2019)

Näen tässä yhtäläisyyksiä Kiinan harjoittamaan pehmeän vallan käyttöön muualla maailmassa ja myös Suomen kanssa käytyyn ns. pandadiplomatiaan. Kiina pystyy taloudellisten resurssiensa turvin tekemään poliittisia siirtoja maailmanlaajuisesti niin, että sen vaikutusvalta kasvaa, ja se saa tietotaitoa sekä raaka-aineita. Kiina tavallaan ostaa muita maita omaan vaikutuspiiriinsä, eli olemaan itselleen myötämielinen tai vähintäänkin neutraali. Tässä yllä olevassa jutussa näkyy mielestäni myös Kiinan Suomi-hankkeiden massiivisuus, kun useita satoja urheilijoita leiritetään maailman toisella puolella viikkokausia. Suomalaisille valmentajille myös maksetaan suuria summia. Kiinalaisen identiteettinarratiivin kannalta tämän ei voi ajatella olevan haitallista. Ulkomaisen teknologian tarve on maassa hyvin tiedostettu ja se tietysti asettaa Kiinan kansainvälisessä rakenteessa alempaan asemaan teknologian suurvaltoihin kuten Yhdysvaltoihin verrattuna, mutta pieni Suomen tyyppinen valtio omalla spesiaalialallaan sopii moninapaisen maailman argumenttiin kansallista identifioitumista horjuttamatta.

Koronaviruksen leviäminen Kiinassa ja maailmalla ei tunnu järjestäjiä julkisesti hettäyttävän. 4.2.2020 julkaistussa People's Dailyn uutisessa todetaan alkuun näin:

"It's never easy to set a new standard of organizing a sporting event, especially when it comes to the Olympic Games" (People's Daily, 4.2.2020)

Nyt kuitenkin Kiina ja Peking ovat tekemässä niin jo toistamiseen, olivathan 2008 keisäolympialaiset mahtavimmat olympiakisat siihen mennessä. Tässäkin jutussa toistuu kaava, että järjestelyjen todetaan olevan hyvällä mallilla, eivätkä testikisojen peruuntumiset koronaviruksen takia haittaa. Lisäksi jutussa listataan mm. valmiit suorituspaikat ja muu infra sekä kaikki, mitä järjestäjät ovat tähän mennessä saaneet aikaan.

Tulkitsen, että tässäkin toistuu sama kyvykkyyden ja hallinnan eipideiktinen kertomus: että kaikki menee suunnitelmien mukaan ja että Kiina tulee järjestämään huikeat kisat. Uutisessa keskitytään positiivisiin asioihin eikä negatiivisille skenaarioille jätetä uutisoinnissa mitään sijaa. Myös Kansainvälisen olympiakomitean puheenjohtaja Bach pääsee jälleen ääneen. Hän toteaa luottamuksen kisajärjestäjiin olevan edelleen 100-prosenttinen:

"We are fully confident that preparations for the Games will not be affected, and that your country can look forward to once again inviting the athletes of the world to compete in Beijing." (Bach, People's Daily, 4.2.2020)

Samanlaisia ylistäviä ja luottavaisia kommentteja Kansainvälisen olympiakomitean (IOC:n) edustajilta on tullut esiin muissakin aineiston jutuissa. Nämä lausunnot ovat juuri sellaisia kuin järjestäjät haluavatkin kuulla ja lehdet julkaista. Siksi palstatilaa näille uutisille riittää. Kiina ottaa kaiken irti siitä, että on saanut suuret urheilumaailman auktoriteetit puolelleen. Tulkitsen, että sen tuoma uskottavuuslisä koko hankkeelle on arvokasta PR-pääomaa ja epäsuora arvovallan lisäys Kiinalle. On epäilemättä tärkeää näyttää tällaiset kommentit kansainväliselle yleisölle, jota aineiston lehtien lukijoissa on paljon.

Kiinalle kisojen onnistuminen on tärkeää ja olennaisena osana kisojen onnistumisessa näyttelee turvallisuus. Sen suhteen järjestäjät eivät näytä jättävän mitään sattuman varaan. 4.2.2020 päivätyssä People's Dailyn uutisessa haastatellaan Kiinan YK-lähettilästä Zhang Junia. YK on perustanut ohjelman, joka on nimeltään "Global Programme on Security of Major Sporting Events, and Promotion of Sport and Its Values as a Tool to Prevent Violent Extremism." Pitkän nimen taustalla on kansainvälisen terrorismin torjuntaan keskittyvä taho. Olympialaiset ovat korkean profiilin tapahtumana olleet pitkään houkutteleva kohde terroristeille. Zhang kertoo, että jo vuodesta 2015 on tehty järjestelyjä, joita IOC edellyttää:

"We will establish a security center, a command and control center and an intelligence center, as well as interactive mechanisms among different sites hosting the games to ensure a safe, smoothly run and successful Winter Olympics." (Zhang, People's Daily, 4.2.2020)

Juttu kertoo kattavasti olympialaisten kokemista turvallisuusuhkista, erityisesti terrorismista ja sen torjumisesta. Vaara tuodaan siis hyvin esille, mutta myös Kiinan kyky

ja tahto vastata siihen tarpeellisella tavalla. Tämä argumentti sijoittuisi siksi sekä deliberatiivisen että epideiktisen retoriikan kategoriaan; toiminnan tulevaisuusaspekti vie sen deliberatiivisen suuntaan, mutta tässä kuten kaikessa esiintyvä kiinalainen varmuus antaa sille myös epideiktisen sävyn. Se on mielestäni ymmärrettävää, koska mikäli uhkat olisivat uutisoinnissa korostuneena, voisi se vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen kisojen järjestämisen mielekkyydestä. Jutussa on vaikutelma, että uhkiin on varauduttu jo pitkään ja tullaan varautumaan, eli tilanne on hallinnassa. Terrorismi mainitaan päällimmäisenä turvallisuushkana, mutta jutun julkaisun jälkeen myös Covid19 -virus on viimeistään osoittautunut ehkäpä suurimmaksi turvallisuushaksi. Terrorismin vuoksi kisoja ei sentään peruta, mutta viruksen takia niin voidaan mahdollisesti tehdä. Kiinalaisten kannalta on hyvä, että Pekingin kisojen alkuun on vielä aikaa. Jutussa tuodaan esille siis urheilukisoille positiivisia merkityksiä:

“On the significance of sports events, the Chinese diplomat maintained that sports events have provided athletes of different countries, nationalities, cultures and skin colors with an important platform to enhance mutual understanding, increase people-to-people exchanges, and foster social integration.” (People’s Daily, 4.2.2020)

“Sporting events also attract more young people to the cause of sports, drive economy and trade, and make their positive contribution to world peace and development” (Zhang, People’s Daily, 4.2.2020)

Ylläolevan, hieman laajemman ja humaanim näkökulman mukaan tuominen tähän uutiseen on varmasti YK-kontekstissa luontevaa. Kuten todettua, tämä on oivallinen keino pehmentää jutun yleisilmettä, olympiakisojen järjestäminen ei ole pelkää turvallisuushkaa ja terrorismin pelkoa. Sen sijaan tällainen suurtaapahtuma voidaan nähdä ja sen järjestäminen oikeuttaa kansojen rauhallisen rinnakkaiselon ja toivon ilmentymänä, eli täällä ollaan puhtaan, globaalisti orientoituneen, hyvántahtoisen ja kansainvälisen epideiktisen retoriikan alueella. Juuri tänne Kiinan ulkopolitiikka pyrkii Kiinan julkisen mielikuvan asemoimaan.

Pekingin talvikisoja varten järjestäjät rakentavat erillisen metsäpuiston, josta kertoo People’s Dailyn juttu otsikolla “New forest park for Beijing 2022 Olympics set to open by end of 2020” (25.12.2019). Alueelle tulee mm. alppihiihdon ja kelkkailun suorituspaikat. Puiston rakentamista varten alueelle tuodaan puustoa muualta. Jutussa todetaan seuraavaa:

"According to the plan, the park will be integrated into local landscape, mainly displaying the culture of the Winter Olympics and providing recreation area for residents and tourists." (People's Daily, 25.12.2019)

"The park will be the new home to more than 22,000 protected plants transplanted from the mountain areas that are being built for Winter Olympics venues." (Yu, People's Daily, 25.12.2019)

Yllä olevan voisi tiivistää käytännössä niin, että järjestäjät pystyttävät kulisseeja turisteille ja asukkaille. Vaivaa eikä rahaa ei ole tarkoitus säästää. Suunnitelma kuulostaa paperilla varsin suureelliselta. Onko operaatiosta hyötyä tai haittaa kisojen jälkeen, jäi epäselväksi. Jutussa kerrotaan, että kyseinen suoritusta paikka on 70-prosenttisesti vuoristoroa, joten sinne kaikei halutaan tuulensuojaa kisoja varten. Tässäkin tapauksessa tulee esiin suurvallon lähestymistapa asiaan, suurta ja mahtavaa, keinotekoisesti ja kalliisti?

Kiina on kuitenkin istuttanut jo pitkään paljon metsää; Zastrowin (2019) mukaan yhteensä kymmeniä miljardeja puita neljän vuosikymmenen aikana. Tavoite puiden istutuksella on estää aavikoitumista ja turvata maatalouden edellytyksiä. Aavikoituminen onkin vähentynyt merkittävästi ja tavoitteena on lisätä metsittämistä 30 prosenttia vuoteen 2050 mennessä. Ongelmana nähdään kuitenkin vesivarantojen riittävyys, koska istutetut puut tarvitsevat paljon vettä. (Zastrow, 2019)

Kiinan panostukset turistien ja urheilijoiden kuljetuksiin näkyvät People's Dailyn jutussa, jossa kerrotaan uudesta huippunopeasta junayhteydestä Pekingin ja hiihtolajien suoritusta paikkana olevan Chonglin välillä. Chongli sijaitsee Hebein maakunnassa noin 250 km Pekingistä pohjoiseen, ei enää kovin kaukana Sisä-Mongolian rajasta. Juttuun oli haastateltu kiinalaisia olympiaurheilijoita, jotka arvatenkin olivat vaikuttuneita. Seuraava olympiavoittaja Yang Yangin sitaatti mielestäni kiteyttää hyvin koko hankkeen:

"The high-speed railway can improve the efficiency of our work, promote China's winter sports industry, and boost the ice and snow economy," (Yang, People's Daily, 30.12.2019)

Taustalla on toki kisojen sujuvuus ja Kiinan teknisen sekä logistisen osaamisen näyttämistä maailmalle, mutta pidemmällä tähtäimellä ennen kaikkea junayhteyden taroituksena on hyödyttää Kiinan talviurheiluteollisuutta. Uutisessa esitellään matkajen merkittävää nopeutumista:

“As part of the country's well-developed high-speed railway network, the Beijing-Zhangjiakou railway will help trim the travel time between Beijing and Hohhot - capital city of Inner Mongolia - from over nine hours to around two hours. The travel time between Beijing and Datong in Shanxi Province will also be cut from six hours to around 90 minutes.” (People's Daily, 30.12.2019)

Uutisessa esitellään Kiinan modernia rautatieverkostoa ja sitä, kuinka välimatkat lyhenevät merkittävästi. Rautatieliikenteen kehittyneisyys on kiinalaisille selkeästi ylpeydenaihe. Tämän lehden kansainväliselle lukijakunnalle varmasti halutaan esitellä juuri tällaisia juttuja. Kiinasta luodaan modernia ja tehokasta vaikutelmaa, joka voi hyvinkin houkutelaa lisää ulkomaisia sijoittajia ja yrityksiä alueelle. Se taas auttaa Kiinan talviurheiluteollisuuden kehittymistä, mikä vaikuttaa selvästi olevan valtionjohdon eräänlainen silmäterä.

8.2 Miten kiinalaiset lehdet kirjoittavat Tokion 2020 kesäolympialaisista/ niiden järjestelyistä?

Tokion kisojen yllä leijuu epävarmuus siitä, pystytäänkö kisoja loppujen lopuksi järjestämään ollenkaan Covid 19 -pandemian vuoksi. Niin kauan, kun suurinta osaa maailman ei ole rokotettu virusta vastaan, on massiivisen ja erittäin kansainvälisen tapahtuman läpivienti suuri riski. On jokseenkin sopivaa aloittaa uutisella, jossa kisojen alkuperäisen ajankohdan alkuun ilmoitetaan olevan tasan vuosi aikaa, eli 24.7.2019. Artikkelissa mainitaan heti alkuun vaikeudet, joita japanilaiset kisajärjestäjät ovat kohdanneet korruptiosta lähtien. Uutinen antaa vaikutelman, että olympiakisanhanke olisi ollut vastatulessa koko ajan. Korruptioepäilyjen jatkeeksi kirjoitettiin lista muitakin epäilyksiä:

“Organizers have battled everything from fears over deadly heat to persistent questions about the cost of the games and how Tokyo won its bid.” (Global Times, 24.7.2019)

Tässä argumentissa tulee selvästi esille forensisen retoriikan elementtejä. Kyseessä ei ole sinänsä oikeudenistunto, eikä syyllistä julisteta, mutta tässä selvästi tuodaan lukija mukaan harkitsemaan sitä kysymystä, onko Japani ehkä toiminut menneisyydessä oikein vai väärin lähtiessään järjestämään kesäolympialaisia. Ulkomaahan ja kilpailijaan voidaan siis käyttää forensista retoriikkaa, mutta kannattaa huomata, että tätä ei jatketa kauan. Hieman epäileväisen alun jälkeen jutussa annetaan suunvuoro niin järjestäjille, kuin kansainvälisen olympiakomitean edustajallekin. Näissä puheenvuoroissa on mukana tavanomaista PR-lisää, eli kaikki mitä lausutaan, on sanottu parhain päin. Kaikki ne hankaluudet mitä lehti alkuun mainitsi, tavallaan pestään puhtaaksi seuraavilla riveillä. Kisajärjestäjien ponnistuksille annetaan mielestäni jopa yllättävän paljon tilaa esittäytyä. Tämä viittaa siihen, ettei artikkeli ole ainakaan mikään tarkoitushakuinen Tokion kisojen lyttäys, vaikka epäilyjä alkuun esitettiin. Pääosin Japaniin siis suhtaudutaan asiallisesti kuin kolleegaan, joka painii samalla alalla samanaisten ongelmien kanssa kuin Kiinakin.

Kisat ovat kuin näyteikkuna järjestävän maan osaamiseen ja kykyihin. Japani on tunnettu korkean teknologian maana, jossa on korkea työmoraali. Uutisessa kuitenkin mainitaan Japanin innovaatiokehityksen laahaavan nykyään, eikä ole luotijunien kaltaisia kohahduttajia, jollaisia nähtiin vuoden 1964 Tokion kisoissa:

"With the countdown under way, organizers have also been stepping up efforts to promote the Games as a showcase for Japan's high-tech know-how." "Japan's reputation as an industrial innovator has flagged since the last time it hosted the Games, in Tokyo in 1964, when it wowed the world with bullet trains". (Global Times, 24.7.2019)

Teknisten innovaatioiden puuttuminen olympialaisten yhteydessä ei tämän hetkessä maailmassa ehkä ole niin kriittinen asia kuin takavuosina. Painopiste on siirtymässä vastuullisuuteen, kestävyYTEEN ja kierrätettävyyteen. Teollisuuden huippusäätö vutuksista ollaan siirtymässä asioiden ja esineiden resurssiviisauteen. Toki innovaatioita japanilaisilla on tälläkin kertaa. Artikkelissa mainitaan automaattisesti kulkevat lentokenttäjunat ja robottimaskotit. Japani on vanhempi teollisuusvaltio, jonka rinnalle Kiina on nopeasti kirinyt. Beijing-Hohhot -tyyppisiä nopeita junia Japanissa on ollut jo puoli vuosisataa, eli se mikä Kiinassa on uutta, ei Japanissa enää ole mikään ihme. Nopean muutoksen mielessä Japani tietysti näyttää Kiinaan verrattuna hitaalta.

Identifikaation rakentamisen kannalta tässä joka tapauksessa rakennetaan eroa, mutta ei kuitenkaan kovin suurta.

Kaiken kaikkiaan uutinen oli melko tasapainoinen, hieman nihkeä alussa, mutta japanilaistenkin näkökulmille annettiin tilaa. Japanin innovaatiokehityksen hidastumisesta mainitseminen sinetöi hieman negatiivisen pohjavireen. Pääosin argumentointi on diplomaattisen kohteliasta, mutta kokonaisuudessaan kilpailijavaltiosta ja -pääkaupungista annetaan selvästi kielteisempi kuva kuin oman valtion ja sen pääkaupungin toimista olympialaisten suhteen.

Seuraavana on käsittelyssä "Debate still raging over Tokyo Olympics" (23.3.2020). Koronaviruksen aiheuttama pandemia oli jo noussut varjostamaan Tokion kisoja. Juttu oli pitkä ja seikkaperäinen, siinä kerrotaan urheilijoiden ja terveysviranomaisten olevan yhä skeptisempiä olympialaisten järjestämistä kohtaan. Jutun ajankohta liittyy olympiatulen saapumiseen Japanin maaperälle. Vielä tuossa vaiheessa ei Maailman Terveysjärjestön WHO:n taholta ollut annettu ohjeita siihen, voidaanko kisat järjestää.

"In an earlier interview, Bach said the IOC would take advice from the WHO on whether the Games should be canceled or postponed. "It is critical that athletes from the most-affected countries and regions are given a fair chance to compete," he said. (People's Daily, 23.3.2020)

Jutussa kerrotaan Japanin valmistelleen kisoja jo vuodesta 2013. Jutun pääpaino oli erisidosryhmähaastatteluissa, joissa ilmaistaan huoli ja epäily kisojen läpiviennistä alkuperäisen suunnitelman mukaan. Lisäksi käy ilmi se, että Japanin viranomaiset käyttävät kisoja erityisesti turismin ja talouden vauhdittamiseen. Nyt tämä suunnitelma on ottamassa pahasti takkiin. Vaikka kotikisoihin ei Japanissa liity samanlaista valtiojohtoista "menestysohjelmää" kuin Kiinassa, niin kisojen peruminen kirpaisee. Tämän jutun sävy oli taas uhkia ja vaikeuksia korostava, mikä on tosin ymmärrettävää, kun pandemian tilanne oli uhkaava jutun julkaisuajankohtana.

"According to Time magazine, the preparations have cost about \$25 billion, four times the expected budget. The Japanese government has provided 120 billion yen (\$1.14 billion) to build stadiums and 30 billion yen for the Paralympics." (People's Daily, 23.3.2020)

"Wang Xingyu, an associate professor at the School of International Relations at Renmin University of China, said the Japanese government wants to use the Games to revive the country's economy, boost solidarity among its people and build a positive international image." (Ibid.)

"Wang said holding the Games as scheduled may give the Japanese authorities the hope of stimulating stagnant growth. "Japan is facing the dilemma of insufficient foreign trade and domestic demand, and greatly needs a stimulus similar to the 1964 Tokyo Olympics. (Ibid.)

"Abenomics (policies advocated by Japanese Prime Minister Shinzo Abe) hopes to use the Olympics as leverage to boost the country's tourism, manufacturing and service industries to pull the nation out of a slump." (Ibid.)

Yllä kerrotaan ensinnäkin kisojen järjestelykustannusten ylittyneen nelinkertaisesti budjetista ollen 25 miljardia dollaria. Lisäksi kisojen peruminen tarkoittaisi sitä, että kustannukset vastaisivat 1,4 prosenttia Japanin bruttokansantuotteesta. Mikäli kisat jouduttaisiin kokonaan perumaan, taloudelliset seuraukset olisivat todellakin jättiläis-mäisiä. Tämä juttu ei kuitenkaan erityisesti vaikuta korostavan uhka- ja menetyksnäkökulmia. Juttu on pitkä ja siinä käsitellään melko neutraaliin sävyyn tilannetta.

Kiinnostavaa on esiin tuotu hyötynäkökulma, jossa oli haastateltu kiinalaista Renminin yliopiston kansainvälisten suhteiden apulaisprofessori Wang Xingyuta. Hänen mukaansa Japanin hallitus yrittää kisojen järjestämisellä vauhdittaa maan taloutta, lisätä kansan keskinäistä solidaarisuutta ja rakentaa parempaa imagoa kansainvälisesti.

Wangin mukaan Japanin hallitus yrittää vauhdittaa paikallaan polkevaa taloutta sillä, että kisat pidettäisiin alkuperäisen suunnitelman mukaan kesällä 2020. Nyt tiedämme jo, että alkuperäinen suunnitelma ei toteutunut. Kisojen siirtäminen vuodella eteenpäin sisältää kuitenkin ison riskin. On mahdollista, että kisat perutaan kokonaan, mutta on turha mennä asioiden edelle. Paljon riippuu siitä, millä aikataululla rokotteet saadaan toimimaan.

Tokion poikkeuksellisia sääoloja nostetaan esiin hieman epäilevään sävyyn People's Dailyn uutisessa "Tokyo Olympics organizers planning to allow plastic bottles in venues" (27.6.2019). Kisojen aikaan kesällä lämpötilat kohoavat paahtaviksi, jolloin myös yleisön on huolehdittava nestetasapainosta. Normaalisti terrorismin pelossa ylimääräisten pullojen vieminen katsomoon on ollut kiellettyä, mutta nyt siitä joustetaan. Jutussa haastatellaan Tokion kisojen järjestelykomissiota lähellä olevia lähteitä.

"Next year's games will be held at a time of year when Tokyo's temperatures are usually very high, and organizers are working on ways to ensure people stay hydrated and don't suffer from heatstroke." (People's Daily, 27.6.2019)

"The sources said the committee is considering limiting the amount of liquids allowed into venues and requiring people to sample their drinks. According to committee officials,

measures to prevent heatstroke are crucial as the condition can put spectators' lives at risk." (Ibid.)

Viimeisenä kirjoitetaan, että olosuhteet voivat vaarantaa katsojien hengen. Se on kova kannanotto mielestäni ja siitä saa kyseenalaistavan ja epäileväisen vaikutelman. Aineistossa esiintyi muitakin olosuhteisiin ja kuumuuteen liittyvää kirjoittelua alleviivaten niiden tuomia riskejä. Tämä uutinen jatkaa sitä samaa kaavaa. On toki mainittava, että jutussa myös annetaan ymmärtää, että järjestäjät tekevät kaikkensa riskien minimoimiseksi. Tämä uutinen painottaa Tokion olympiahankkeesta narratiivia, jossa se on ikäänkuin haastajana. Etulyöntiasemaa Pekingiin nähden sillä ei ole, kun hanke kohtaa jatkuvia vaikeuksia tai epävarmuutta.

Seuraava artikkeli kertoo Tokion kisojen budjettileikkauksista. (Global Times, 21.5.2019) Niitä on vaatinut tai pyytänyt kansainvälinen olympiakomitea, jonka edustajaa jutussa haastatellaan ensimmäisenä. Paikallisten asukkaiden tuki kisoille ei ole ollut mitenkään täydellistä, joten Kansainvälisen olympiakomitean lausunnossa annetaan ymmärtää, ettei veronmaksajien rahoja tuhjata kisoihin määrättömästi. Toisaalta jutussa mainitaan, että esimerkiksi kuumat sääolot kisojen aikana vaativat lisää rahaa. Joidenkin lajiliittojen mukaan nämä menoleikkaukset häiritsevätkin kisojen läpivientiä. Järjestäjät ovat tavallaan puun ja kuoren välissä, kun säästökohteita mietitään.

Tässäkin tapauksessa lehden juttu nostaa esille epäilyä kisojen järjestelyjä kohtaan, järjestäjien kohtaamat vaikeudet ja uhat ovat korostettuina, mahdollisuudet eivät niinkään. Vasta aivan lopussa IOC:n edustaja toteaa olevansa luottavainen ongelmien ratkeamisen suhteen. Tämä toki kuuluu PR-lausuntojen peruskauraan: näin sanotaan, koska niin kuuluu sanoa. Mikäli IOC:n puolelta esitettäisiin epäilyjä järjestäjiä kohtaan, se osoittaisi sen itsensä tehneen virhearvion kisaisäntää valitessaan. Tässäkin jatkuu siis diplomaattinen linja kollegaa kohtaan, mutta artikkelin sisäisten argumenttien väliset painotukset saavat aikaan sen, että lievästi negatiivista aineista on enemmän kuin IOC:n edustajan positiivista aineista. Japanista selvästi kirjoitetaan eri tavoin kuin Kiinasta.

Seuraava uutinen käsittelee paikallisten ihmisten suhtautumista Tokion kisojen järjestämiseen. (Global Times, 29.6.2020) Koronavirus siirsi kisat jo kertaalleen vuodesta 2020 vuoteen 2021. Tämän uutisen anti on se, että paikallisista asukkaista puolet on kisojen järjestämistä vastaan, vaikka ne siirrettiinkin vuodella eteenpäin:

”The poll conducted over the weekend found 51.7 percent of respondents hope the Games in 2021 are postponed again or canceled, while 46.3 percent want to see the rescheduled Olympics go ahead” (Global Times, 29.6.2020)

Koronavirus kiertää maailmaa vielä pitkään, ja kansainvälisen megatapahtuman järjestäminen on suuri riski niin kauan, kuin virukseen ei ole olemassa toimivaa rokotetta ja sitä on tarjolla hyvin laajasti ympäri maailmaa. Jutussa kerrotaan, ettei kisojen siirtäminen vielä kerran ole vaihtoehto. Ensimmäinenkin siirto aiheutti järjestäjille mittavan taloudellisen päänsäryn. Uutinen tuo esille sen, mihin jo aiemmin viittasin, ettei tuki kisojen järjestämiselle ole sataprosenttista. Kiinassa toki tällaisia tutkimuksia ei välttämättä edes tehdä, saati julkaista, mikäli tulokset ovat ristiriidassa hallinnon pyrkimysten kanssa.

Kiinalaiset ovat onnekkaampia siinä suhteessa, että Pekingin talviolympialaiset ovat vuorossa vasta 2022. On todennäköistä, että siihen mennessä on ehditty jo rokottaa riittävästi ihmisiä koronavirusta vastaan, ja kisat pystytään viemään läpi. Järjestäjille kisojen mahdollinen peruuntuminen on tietysti vaikea pala, työtunteja ja rahaa häviäisi taivaan tuuliin.

Rauhan aikana olympiakisoja ei ole ennen vuotta 2020 jouduttu siirtämään kertaakaan. Aiemmin vain maailmansodat ovat pakottaneet siirtoihin. Suomessakin jouduttiin tekemään uusia suunnitelmia tuolloin, kun Helsingin olympiakisat piti alun perin järjestää 1940, mutta 2. maailmansodan vuoksi ne toteutuivat vasta 1952.

Mielestäni varsin kiinnostava nosto jutussa oli Tokion lähestyvät pormestarivaalit, joiden alla kyseinen juttu oli julkaistu. Valtaapitävä ja järjestelykoneistossa vahvasti mukana oleva Yuriko Koike johti mielipidetiedusteluissa:

”Her precise lead was not specified, in keeping with a media tradition of not publishing polling figures in the days before a vote.” (Global Times, 29.6.2020)

"Koike has been heavily involved in preparations for the Games, traveling to Rio for the handover ceremony after the last Summer Olympics." (Ibid.)

"Earlier in June, she told AFP that the rescheduled Olympics will be safe despite the coronavirus pandemic, pledging a "120-percent effort" to ensure the first-ever postponed Games can go ahead." (Ibid.)

Uutinen ei mairittele Koikea tai hänen kannattajiaan. Yleisön tuki järjestelyjä kohtaan on horjumassa, tarkoittaako se myös vaalien ennakkosuosikin horjumista? Joka tapauksessa tämäkin juttu nostaa tai korostaa epäilyksen ja epävarmuuden varjoa Tokion kisojen ylle.

Seuraavana tutkin juttua, joka on julkaistu 3.4.2020. Siinä käsitellään Tokion kisojen siirtämisen vaikutuksia "Tokyo 2020 postponement not against Olympic Charter, "formidable opportunity" for Beijing 2022" Tässä jutussa on mielenkiintoinen kiinalaisnäkökulma, jossa Tokion kisojen siirtäminen olisikin positiivinen asia Pekingin kisa-hankkeelle. Uudessa tilanteessa kisojen väli olisi vain puoli vuotta. Jutussa haastatellaan jälleen IOC:n edustajaa Christophe Dubia:

"We will be in a context where Tokyo will generate an immense follow-up. The reach of the Tokyo Games will be absolutely stunning, and right after the excitement that has been generated, we have the Winter Games in Beijing a few months later. So we truly believe that it is a great build up towards the Beijing Games," (Dubi, People's Daily, 3.4.2020)

Koronaviruksen vuoksi olympialaisten järjestämisessä tulee pidempi tauko ennen Tokion kisoja mutta sitten kun kisat alkavat, on kansainvälinen mielenkiinto todella korkealla. Siitä myös Pekingin kisat saavat osansa. Tässä jutussa oli kyse IOC:n puheen-vuorosta, jossa kisojen suma selitetään parhain päin. Tokion järjestelykoneisto saa kiihosta ja jälleen se esitetäänkin positiivisessa valossa. Luottavaisuus prosesseihin ja järjestäjiin huokuu tästä jutusta. Pekingin kisojen järjestäjiä lainattiin vain ohimennen, kommentin ollessa

"Beijing 2022 organizers said the new dates set for Tokyo Games meant they are 'faced with a special situation' and they will have a detailed assessment of its impact on the Beijing Games." (People's Daily, 3.4.2020)

Tästä voi päätellä, etteivät Pekingin järjestäjät ole varauksettoman iloisia tilanteesta. Toki kuten yllä mainitaan, tarkemmat arviot tehdään myöhemmin.

Global Timesin 25.3.2020 julkaistu juttu argumentoi, että Kiina tukee Japania, jotta se pystyisi järjestämään kisat menestyksekkäästi, vaikkakin vuoden alkuperäistä aikataulua myöhemmin. Tämän jutun perusteella näiden kahden maan välillä ei ole mitään "kilpailuasetelmaa". Utinen on sävyiltään jopa myötätuntoinen Japania kohtaan. Jutussa muistellaan, kuinka monien muiden maiden suhtauduttua Kiinaan hieman penseästi, on Japani puolestaan osoittanut suopeuttaan. Jutussa on haastateltu hongkongilaista Geng Xiniä, joka on kokenut TV-komentaattori ja asunut noin 30 vuotta Japanissa. Hänen kommenttinsa ovat sovinnollisia ja rauhallista yhteiseloä korostavia. Ajassa palataan edellisiin Tokion kisoihin 56 vuoden taakse ja annetaan tunnustusta Japanille:

"The Japanese people have a special feeling for the Olympics. The 1964 Tokyo Olympic Games were regarded by Japan as a symbol of coming out of the shadow of defeat in the World War II. During the economic boom after the 1964 Olympics, Japan rapidly became the world's second largest economy in the capitalist world after the US." (Geng, Global Times 25.3.2020)

Mielestäni tässä on kiinnostavaa se, että kilpailevan talousjärjestelmän huipulle nouseminen on esitetty saavutukseksi. Japani pääsi nousemaan 2. maailmansodan raunioista talousmahdiksi, ja sillä on selvästi merkitystä myös Kiinassa. Kiinallahan on täsmälleen samanlainen taloudellisen nousun historia maailman toiseksi suurimmaksi taloudeksi ja menestyksekkäiden kesäolympialaisten järjestäjäksi. Tässä Japania hyvin tunteva Geng selvästi rakentaa positiivista identifikaatiota Kiinan ja Japanin välille, mihin lehti myös suhtautuu suopeasti, koska on haastattelun tämän osan julkaisut. Kiina varmasti toivoo myös omilta olympiakisoiltaan sitä, että sen taloudellinen ja poliittinen vaikutusvalta kasvaisi edelleen. Tässä mielestäni Tokion edelliset kisat nähdään esimerkkinä ja sellaisena näyttönä, jossa olympiakisojen avulla voidaan hyötyä todella paljon. Japani-uutisointi ei siis selvästi ole vain negatiivista, vaan sen yhteydessä myös rakennetaan yhteistä identifikaatiota. Kiinan ja Japanin välinen suhde on selvästi monisävyinen, ainakin urheilu-uutisoinnissa.

"China has always been positive toward Japan's hosting of the Olympic Games. The Chinese believe that the Olympic Games are peaceful activities that are beneficial to all mankind. In the 1960s and 1970s, cooperation between China and Japan in the field of sports played an important role in the two countries' people-to-people exchanges, particularly in the areas of women's volleyball, table tennis and go." (Global Times, 25.3.2020)

Yllä Kiina esiintyy hyvin rauhantahtoisena ja yhteistyökykyisenä valtiona Japanin suuntaan, eikä minkäänlaisesta vastakkainasettelusta ole tietoaakaan. Historiasta paljastuu hyviä esimerkkejä rauhanomaisesta ja ystävällisestä toiminnasta, jota urheilun avulla on päästy tekemään, eli urheilijavaihdot maiden kesken. Urheilijavaihto onkin mielestäni erinomaista rauhantyötä. Jutussa muistellaan suorastaan lämpimästi sitä, kun Japanin teollisuus piti väylät avoimena silloinkin, kun muut länsimaat olivat asettaneet Kiinan boikottiin. Osittain Japanin tuella Kiinan urheilu on päässyt kehittymään ja siitä ollaan selvästi kiitollisia:

“He noted that when the People's Republic of China was blocked by the Western world in the early days of its founding, the Japanese sports industry held exchanges with China and provided valuable help, which promoted the development of Chinese sports and allowed it to go to the world.” (Global Times, 25.3.2020)

On mielestäni yllättävää, että mailla on ollut näinkin läheistä toimintaa urheilun saralla aiemminkin. Tämän jutun perusteella käsitys muuttuu paljon lähtöoletuksiin nähden. Kiina haluaa ilmiselvästi pitää hyvät suhteet Japaniin jatkossakin. Kehittyvä urheilusektori ja kunnianhimoiset menestystavoitteet vaativat tietotaitoa ja välineitä. Japani on korkean teknologian mallimaana oivallinen kumppani Kiinalle siinä missä Suomikin ja se on varmasti ymmärretty Pekingissä. Samalla erilaisista territoriaalisista ja taloudellisista kiistoista huolimatta urheilu sektorina selvästi halutaan pitää kanaanana, jonka puitteissa keskinäistä kulttuuridiplomatiaa voidaan harjoittaa jatkossakin. Perinteet tässä ovat jo pitkät.

Nyt tilanne on ehkä vielä ajankohtaisempi kuin aiemmin, sillä Kiina on ajautunut hankaluuksiin Euroopan ja erityisesti Yhdysvaltojen kanssa. Historia voi hyvinkin toistaa itseään ja Japani on pian ainoana länsimaiden teollisuusmahdeista pitämässä välejä yllä Kiinan suuntaan. Tämän uutisen sovinnollinen ja ystävällinen sävy voi olla myös varautumista kyseiseen skenaarioon. Jutussa myös sopivasti muistutetaan, että Kiina oli Japanin puolella jo silloin, kun Tokion kisat myönnettiin:

“Geng added that when the International Olympic Committee voted on which city would host the 2020 Summer Olympics in 2013, the Chinese side still voted for Tokyo despite China-Japan relations being at their lowest due to the Diaoyu Islands dispute, to show China's support for Japan's hosting of the event.” (Global Times, 25.3.2020)

"The history of China-Japan exchanges in the field of sports demonstrates that the Olympic Games is a peaceful, grand event for mankind and a sign of friendship between China and Japan. Both Chinese and Japanese people love peace and sports. The Tokyo Olympic Games coincides with the start of a new era in China-Japan relations, which Geng believes will not be changed by the severity of the COVID-19 pandemic around the world." (Ibid)

Yllä erinomainen esimerkki siitä, että urheilu on osa politiikkaa ja politiikka on osa urheilua. Olympialaisten rauhanomaisuutta korostetaan jälleen ja urheilijavaihdon muodossa ilmenevää ystävyyttä kahden Aasian suuren valtion välillä. Jutussa mennään jopa niin yleväksi, että Tokion kisoista katsotaan alkavaksi kerrassaan uusi aikakausi Japanin ja Kiinan suhteissa.

Kuten totesin, yllättävää tässä jutussa on sävyero aiempiin juttuihin verrattuna. Tällä kertaa esiin nousikin Kiina, joka on sovitteleva, ystävällinen, rauhantahtoinen ja lojaali, eli mielikuva Japanista arvokkaana kollegana korostuu voimakkaasti. Aiemmissä jutuissa esiintyi pikemminkin suurvalta, joka suhtautui muiden maiden pyrkimykseen viileän etäisesti ja epäkohtia esiin nostaen, kuitenkin koko ajan diplomaattisesti argumentoiden. Kun muistetaan, että Global Times on lehti, joka on suunnattu kansainväliselle yleisölle, voi tämän jutun taustalla olla Kiinan pyrkimys ystävällismielisten valtioiden välisten toimintasektoreiden vahvistamiseen epävakaa maailmanpoliittisessa tilanteessa. Urheilu toimii erinomaisesti tässä tehtävässä. Viesti on, että Japaniin on voinut luottaa aikaisemminkin ja Kiina on ollut luottamuksen arvoinen. Samalla hyviä yhteyksiä japanilaiseen urheilun ja tekniikan tietotaitoon ei haluta Kiinassa vaarantaa.

Seuraava uutinen käsittelee Tokion kisojen siirtämistä, missä tällä kertaa Kiinan olympiakomitean (COC) tiedote on pääosassa. Siinä osoitetaan tuki kisojen uusille päivämäärille. Tämä juttu on varsin toteava, mutta siinä osoitetaan luottamuksen ja tuen osoitus IOC:n ja Tokion järjestelykoneistoa kohtaan:

"The Chinese Olympic Committee supports this decision of the International Olympic Committee, and believes that the IOC and the Tokyo Olympic organizing committee will well handle the relevant issues and successfully host the Tokyo 2020 Olympics." (COC, People's Daily, 1.4.2020)

Kyseessä on selvästi tavanomainen uutissähke, jossa sanotaan se, mitä tällaisissa jutuissa odotetaankin. Kyseessä on lähinnä ilmoitusluontoinen asia. On kuitenkin huomattavaa, että tässä artikkelissa ei ole mitään negatiivista. Kaikki on kohteliasta ja diplomaattisen tukevaa.

Ystävällistä linjaa jatkaa myös seuraava People's Dailyn 14.2.2019 julkaistu artikkeli, jossa Kiinan ja Japanin voimistelijat harjoittelevat yhdessä Tokion olympiakisoja varten. Tämä uutinen on hyvä esimerkki urheilun kansoja yhdistävästä ulottuvuudesta. Tässä on kyseessä nimenomaan Kiina ja Japani, joiden voimistelijoukkueiden yhteisestä harjoittelusta on tehty yllättävän lämminhenkinen ja mittava raportti. Uutisen julkaisuaikankohta on sopivasti ystävänpäivänä. Jutussa haastatellaan molempien maiden edustajia ja se korostaa yhteistyön, kunnioituksen ja ystävällisyyden narratiivia. Huomattavaa tässä jutussa on kuitenkin erityisesti se, että kiinalaiset eivät juuri kehu japanilaisia. Heille tämä urheilijavaihto on ennen kaikkea keino tutustua tuleviin Tokion kisojen olosuhteisiin:

"Speaking of what the team has learned so far, Wang said that they have gained a lot by getting familiar with the equipment to be used in the Tokyo Olympics, learning about the diet in Tokyo and trying Japanese food, as well as visiting the venues and the Olympic village." (People's Daily, 14.2.2019)

Mielenkiintoinen ja selkeä ero kommenttien sävyssä. Japanilaisten kommentit koskevat pelkästään vastustajien taitotasoa ja harjoittelua ihailevaan sävyyn:

"I am focusing my attention on Zou Jingyuan and Xiao Ruoteng. They are the champion of Qatar WGC and the world champion in Individual All-Around. It is hard for athletes to surpass their achievements. I want to see what kind of training they have done to get to this level," Japanese Olympic champion Uchimura Kohei said. (Ibid.)

"(The Chinese team) pays a lot of attention to the basics and trains very carefully, which I think is a distinct characteristic of the team," Japan's coach Hisashi Mizushima said. "This is the characteristic that makes the Chinese team very strong." (Ibid.)

Kiinalaiset esitetään taitavina, esimerkillisinä ja vahvoina. Tässä jutussa tulee väistämättä mieleen, että Kiina halutaan esittää japanilaisten esikuvana ja edelläkävijänä. Samaan aikaan japanilaisurheilijoiden taitotasoa eivät kiinalaiset arvioineet eivätkä ylistäneet mitenkään. Heidän kommenttinsa liittyivät vain siihen, miten he saavat tutustua etukäteen Tokion kisojen fasiliteetteihin. Yhtään kehua tulevien kisojen olosuh-

teita kohtaan ei esitetty. Toki kiinalaisetkin olivat tyytyväisiä siihen, että tällaisia urheilijavaihtoja tehdään. Tämän jutun voisi kiteyttää niin, että kiinalaiset olivat oppimassa tulevia olosuhteita, japanilaiset olivat kehumassa kiinalaisten taitotasoa. Ystävyysnarratiivi on tässä varsin kapea, mutta on kuitenkin olemassa.

9 POHDINTA

Tutkimuskysymykseni koskivat sitä, miten kiinalaiset kirjoittavat Pekingin talviolympialaista ja toisaalta Tokion kesäkisoista. Hain myös vastausta siihen, mihin Kiina haluaa identifioitua ja miten Kiina identifioi muita.

Kiinan identifikaatioprosessin rakentamisessa näkyy aineiston perusteella systemaattinen epideiktis-deliberatiivinen retoriikka. Artikkeleissa puhe on ylistävää, keskittyen nykyhetkeen ja onnistumisiin. Ennakko-oletuksiini nähden tämä ei tullut yllätyksenä. Järjestelyjen sujuvuus ja esimerkiksi rakennushankkeiden eteneminen aikataulussa olivat korostetusti esillä. Myös IOC:n edustajia esiintyi jutuissa säännöllisesti kommenttien ollessa aina positiivisia.

Uutisten kautta luotiin kuvaa järjestelykoneistosta, joka on tehokas ja projekti, joka seilasi vakuuttavasti myötätuulella. Kisajärjestelyissä korostui harmonia esimerkiksi erilaisten infrastruktuurihankkeiden vakaana edistymisenä ja toisaalta koko kansan yhteisenä ponnistuksena. Pekingin kisat ovat ylpeyden aihe koko maalle ja Kiinasta piirtyy varsin selvä nationalistinen identifikaatio. Pekingin olympiakisahanke on kyvykkyyden ja edistymisen riemusaattoa. Aineiston perusteella kisaprojektiin liittyviä uhkia tai vaikeuksia ei nosteta juurikaan esiin. Kisajärjestelyt sujuvat harmonisesti eikä riitasointuja uutisissa näe. Forensista retoriikkaa, oikeuspuhetta, ei esiinny kertaakaan Kiinaa koskevissa artikkeleissa.

Tokion kisoista aineistosta sen sijaan painottui forensinen retoriikka, ja diplomaattinen neutraalius. Toisaalta myös kollegiaalinen ystävyys Japania kohtaan nousi retoriikassa ajoittain esiin. Tokion kisoista kirjoitettiin molemmissa lehdissä enimmäkseen toteavasti ja kisojen suhteen jutuissa painottuivat epävarmuus- ja uhkatekijät, liittyen pitkälti talouteen ja koronavirukseen. Siinä missä Pekingin kisojen järjestelyjen uutisoinnista sai kuvan, että kaikki on yhtä riemumarssia kisoihin, Tokion kohdalla projekti kuvattiin lähinnä vaikeuksien keskellä painimiseksi. Mikäli suoranaisia vaikeuksia ei jutussa ollut, niin uutisointi oli sävyiltään korostetun neutraalia. Paikoitellen sävy artikkeleissa oli välinpitämättömän oloista, mutta joissakin myös selvän positivistista kansainvälisessä kollegiaalisessa mielessä.

Japanista piirtyvä identifikaatio on siis kaksijakoinen. Kisahanke nähdään pääosin ulkomaisena projektina, jolla on ongelmia ja epävarmuuksia. Japani on ikään kuin kollega tai vanhempi veli, jolla olisi opittavaa nousevasta ja dynaamisesta Kiinasta. Japania ei suoranaisesti isketä vyön alle missään vaiheessa, vaan sen kanssa voi tehdä yhteistyötä. Japani identifioituu aineiston perusteella haastajaksi, mutta kuitenkin luotettavaksi ja ystävällismieliseksi kumppaniksi

Ystävyysnarratiivissa näkyi Kiinan ja Japanin historia siinä mielessä, että Japani oli aikanaan lojaali Kiinalle, kun muut läntisen maailman maat olivat kääntäneet Kiinalle selkänsä. Japanin toimintaa pidettiin ystävällisyyden ja arvostuksen eleenä. Tämä osoittaa mielestäni Purasen (2014) mainitseman Kiinan ja Japanin suhteissa esiintyvän historialla politikoinnin oikeaksi. Tällä kertaa historia osoitti Japanin kelpo ystäväksi, toisin kuin esimerkiksi vuoden 2012 Diaoyu-/ Senkakusaarikiistojen ollessa meneillään, jolloin retoriikka on kovempaa.

Olympialaisten takia ei tarvitse kiistellä, vaan nyt voidaan luoda myös yhteistyön, kunnioituksen ja ystävyyden narratiivia. Se näyttäytyy myös yhteisinä valmistautumisleireinä olympialaisia varten. Tämä toimii osoituksena siitä, että urheilu voi yhdistää tai ainakin lähentää kansoja toisiinsa.

Olympiakisojen isännöinti on molemmille suuri asia, eikä toista nähdä uhkana, molemmat ovat pikemminkin samassa veneessä. Toisaalta voi jopa tulkita niin, että 1964

Tokion olympialaisten onnistuneisuus toimii inspiraationa myös Kiinan 2022 kisoja ajatellen. Japani onnistui tuolloin nousemaan modernien teollisuusyhteiskuntien eliittiin. Näiden projektien kohdalla en täten havainnut varsinaista “nollasummapelin” kaltaista kilpailullisen kuvan vahvistamista.

Buddin ja Levermoren (2004) mukaan kilpailullisen kuvan ylläpito ja nollasumma-ajattelu onkin etenkin länsimaisen median ilmiö. Tämän tutkimuksen osapuolet ovat aasialaisia ja vastakkainasettelua ei huomaa. Kiina ei mielestäni pyri suoranaisesti vastakkainasetteluun Japanin kanssa. On muistettava kuitenkin, ettei tässä tutkimuksessa ole kyse tulosurheilusta. Huomio on pelkästään kilpailun järjestelyissä eikä kilpailullisuus suoranaisesti liity kisojen järjestämiseen. Tutkimukseni nostaakin toisenlaisen argumentaatiotyylin liittyen urheilun ja politiikan suhteeseen.

People’s Dailyn ja Global Timesin välillä eroja kirjoittelussa ei juuri näkynyt. Tokiota koskevia uutisia oli People’s Dailyssa hieman vähemmän. Molemmissa oli omat ystävyysnarratiiviin liittyvät uutisensa.

Jatkotutkimusta ajatellen urheilun suur tapahtumissa ja huippu-urheilussa riittää aihetta tulevaisuudessakin. Tutkimuskirjallisuudessa nousi esiin moneen kertaan, että urheilu on ollut kohtuullisen tutkimaton aihe yhteiskuntatieteessä. Huippu-urheilun poliittinen painoarvo ei osoita vähenemisen merkkejä, joten tutkittavaa varmasti riittää jatkossakin. Erityisesti kisaisännyyksiin, kisaisäntien valintaprosesseihin ja niiden poliittisiin ulottuvuuksiin tarvitaan mielestäni lisää tutkimusta.

LÄHTEET

Alasuutari, Pertti. 2012. *Laadullinen tutkimus 2.0*. Tampere: Vastapaino.

Arffman, Laura. 2017. *Urheilu nationalismin välittäjänä. Yleisurheilun MM-kisat 2015 kiinalaisten sanomalehtien silmin – miten kansallisen identifioitumisen rooli näkyi uutisoinnissa*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Global Times, web-sivu. Saatavilla: <<http://www.globaltimes.cn>>, luettu: 15.1.2021.

Grix, Jonathan. 2013. Sport Politics and the Olympics. *Political studies review*, 11(1), 15-25.

Gulam, Aafid. 2016. Role of Mass Media in Sport Communication, *International Journal of Advanced Educational Research*, (5), 51-53.

History.com. 2018. The Olympic Games. Web-sivu. Saatavilla: <<https://www.history.com/topics/sports/olympic-games>>, luettu 24.11.2020.

History.com. 2009. U.S. hockey team beats the Soviets in the "Miracle on Ice". Web-sivu. Saatavilla: <<https://www.history.com/this-day-in-history/u-s-hockey-team-makes-miracle-on-ice>> 12.12.2020

Herman, Luc & Vervaeck, Bart. 2005. *Handbook of narrative analysis*. Lincoln: University of Nebraska Press.

Holstein, James. A. & Gubrium, Jaber. F. 2016. *Varieties of narrative analysis*. Los Angeles: SAGE.

Hornby, Lucy, 2017. China's Xi launches great jump forward into skiing. *Financial Times* 3.3.2017.

International Olympic Committee. 2020. Olympic Marketing Fact File 2020 Edition. Web-sivu. Saatavilla:

<<https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Documents/IOC-Marketing-and-Broadcasting-General-Files/Olympic-Marketing-Fact-File.pdf>>, luettu 26.11.2020

Jackson, Steven J. 2013. The contested terrain of sport diplomacy in a globalizing world. *International Area Studies Review*, 16 (3), 274-284.

Jauhiainen, Helena. 2018. Kohti Pekingin talviolympialaisia 2022 - Kiinan visiot ovat suuria, mutta toteutukseen on vielä matkaa. Ulkoministeriö, Suomen Pekingin suurlähetystö. Saatavilla: <https://um.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/gc654PyS-njTX/content/kohti-pekingin-talviolympialaisia-2022-kiinan-visiot-ovat-suuria-mutta-toteutukseen-on-viela-matkaa/384951>, luettu 26.11.2020

Kobayashi, Nobuko. 2019. "Can Tokyo's Inclusive Olympics Rebrand Japan?" *East Asia Forum Quarterly* 11 (3), 34-35.

Levermore, Roger & Budd, Adrian. 2004. *Sport and international relations: An emerging relationship*. London & New York: Routledge.

MacClancy, Jeremy. 1996. *Sport, identity and ethnicity*. Oxford: Berg.

Narratiivinen analyysi. Jyväskylän yliopiston Koppa web-sivu. Ei julkaisutietoja. Saatavilla: <<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/narratiivinen-analyysi>>, luettu 23.11.2020

Olympic.org. 2020. PyeongChang Olympics. Web-sivu. Saatavilla: <<https://www.olympic.org/pyeongchang-2018>> luettu: 23.11.2020

Palonen, Kari. & Summa, Hilikka. 1996. *Pelkkää retoriikkaa: Tutkimuksen ja politiikan retoriikat*. Tampere: Vastapaino.

Price, Monroe E. & Dayan, Daniel (toim.). 2008. *Owning the Olympics: Narratives of the New China*. Ann Arbor: University of Michigan Press & University of Michigan Library.

People's Daily. Web-sivu. Saatavilla: <<http://en.people.cn/90779/index.html>>, luettu: 15.1.2021

Puranen, Matti. 2014. *Kohti harmonista maailmaa: ulkopoliittinen retoriikka* *People's Daily Online -internetjulkaisussa syksyllä 2012*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Riordan, James & Krüger, Arnd. 1999. *The international politics of sport in the twentieth century*. London & New York: E & FN Spon.

Tomlinson, Alan & Young, Christopher. 2005. *National identity and global sports events: Culture, politics, and spectacle in the Olympics and the football World Cup*. Albany: State University of New York Press.

Sage, George Harvey. 2016. *Globalizing sport: How organizations, corporations, media, and politics are changing sport*. London: Routledge.

Valli, Raine (toim.). 2018. *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Yle Urheilu (7.4.2019) "Perus-CV:llä jopa 10 000 e/kk" - Yle Urheilu selvitti, miten suomalaiset lähtivät apajille Kiinan käsittämättömään olympiahankkeeseen. Kirjoittaja: Atte Husu. Saatavilla: <<https://yle.fi/urheilu/3-10723533>>, luettu 23.11.2020

Zastrow, Mark. 2019. China's tree-planting drive could falter in a warming world. *Nature* 573, 474-475. Web-sivu. Saatavilla:

<<https://www.nature.com/articles/d41586-019-02789-w>> luettu 14.1.2021

Julkaisemattomat lähteet:

Itkonen, Hannu. 2019. Luentomuistiinpanot, luentosarja *Terveyden ja urheilun kulttuurihistoria*. Jyväskylän yliopisto.